

**Kansainvälinen ja moninainen Suomi
-oppimateriaali**

**yläkouluille ja
toiselle asteelle**

Tämä opas on tarkoitettu opettajalle tai ohjaajalle, jonka ryhmällä on käytössään joko KAAMOS-julisteet tai KAAMOS-näyttely.

Tehtävissä ja julistenäyttelyssä esitellään monikulttuurista ja kansainvälistä historiaa sekä nykypäivää. Eritautaiset ihmiset ja vaikutteet ovat aina kuuluneet yhteiskuntaamme monin merkittävin tavoin. Näyttely haastaa myytit etnisestä "kantasuomalaisuudesta" ja edistää avarakatseisuutta sekä valmiuksia vuorovaikutukseen monimuotoisessa todellisuudessa.

Tehtävät ovat osa KAAMOS (Kansainvälinen ja moninainen Suomi) -hanketta, joka on toteutettu yhdessä RASMUS – Rasismien ja muukalaispelon vastainen yhdistys ry:n, Liikkukaa – Sports for all ry:n ja Kansainvälinen Suomeimme ry (KanSu):n kanssa. Materiaaleja on kehitetty yhteistyössä seuraavien yhdistysten kanssa: Suomen Romaniyhdistys (Aumensahanke), Faro ry, Rauhankasvatusintituutti Kulttuuri- ja uskontofoorumi FOKUS, Pacunet ry ja KOTUS (kotimaisten kielten keskuksen) viittomakielen lautakunta.

Lisämateriaalia löydät osoitteesta www.rasmus.fi/projektit.

Moninaisuus opetuksessa

Suomen perustuslain ja yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tasa-arvolaki velvoittaa kaikkia oppilaitoksia huolehtimaan siitä, että ihmisillä on sukupuoleen katsomatta samat mahdollisuudet koulutukseen. Opetuksen ja opetusaineistojen tulee tukea tasa-arvolain toteutumista. (OPS 2014, 14)

Yhdenvertaisuuslaki määrää myös ”koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.” (1325/2014, Yhdenvertaisuuslaki, 6 § Koulutuksen järjestäjän velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta)

Opetushallituksen päättämät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet on ohjaava asiakirja koulun toiminnan kannalta. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet on uusittu vuonna 2014. Lue lisää otteita Opetussuunnitelman perusteista KAAMOS-näyttelyn näkökulmasta osoitteesta www.rasmus.fi/projektit/koulun-rooli/.

KAAMOS-hankkeessa keskitytään yhdenvertaisuuteen erityisesti etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon ja vakaumuksen näkökulmasta. Samalla painotetaan syrjinnän- ja rasisminvastaisen toiminnan merkitystä.

Sisällys

Moninaisuus opetuksessa.....	3
1. Tunnetko sukusi historiaa?	5
Tehtävä 1: Sukujemme historia	6
2. Suomen kielet	8
Tehtävä 1: Kielen ja kulttuurin vaikutus.....	10
Tehtävä 2: Tunnetko näitä sanoja.....	11
Tehtävä 3: Stadin slangia.....	12
Tehtävä 4: Viittomakielet	13
3. Kansainvälinen kauppa.....	14
Tehtävä: Keksi oma tuote	15
4. Mihin me uskomme?.....	16
Tehtävä 1: Minun uskontoni.....	17
Tehtävä 2: Uskontojen arvot ja opit.....	19
Tehtävä 3: Uskonnolliset johtajat	25
Tehtävä 5: Uskonto englanniksi.....	26
5. Mistä identiteetti rakentuu?	29
Tehtävä 1: Kuka minä olen?.....	31
6. Ihmiset liikkuvat.....	33
Tehtävä 1: Maailmanympärysmatka	34
Tehtävä 2: Blogikirjoitus Suomesta	34
7. Tarinoita maahanmuutosta	35
Tehtävä 1: Tasa-arvoinen työelämä?	38
Tehtävä 2: Ulkosuomalaiset	38
8. Pakolaisuus	39
Tehtävä: Tarinoita pakolaisuudesta	40
9. Syrjintä ja vaino historiassa.....	48
Tehtävä 1: Juoksukilpailu	51
Tehtävä 2: Diaspora	53
Tehtävä 3: Ennakkoluulot.....	54
Tehtävä 4: Schindlerin lista	55
Tehtävä 5: Ryhmäpaine.....	55
Tehtävä 6: Nuoret ääriyhmät	56
10. Rasismi	57
Tehtävä: Etuoikeuspisteitys tai -kävely	60
Lähteitä.....	62

1. Tunnetko sukusi historiaa?

Tässä maassa asuu siis erisukuisia ja erikielistä kansaa [...] Harvat ovat niin sekoittumatonta syntyperää, ettei heidän suvustaan jonkun suonissa ole virrannut eri kansakuntain verta.

(Topelius 1910)

Tässä julisteessa esitetään ote Zacharias Topeliuksen Maamme-kirjasta. Hän kuvaa Suomen kansan moninaisuutta jo 1900-luvun alussa.

Kuvassa näkyy Helsingissä 28.7.2015 järjestetyn Meillä on unelma -tapahtuman osallistujajoukkoa.

"Mielenilmauksen taustalla oli kollektiivinen kyllästyminen Suomessa vallitsevaan rasismiin. Ihmisille huudellaan kadulla ja internetissä ja lopulta myös kansanedustajien avoimen rasistisia puheita katsotaan läpi sormien.

Minä purin kiukkuni Facebook-päivitykseen. "Järjestetäänkö rasismin vastainen mielenosoitus, iso sellainen" ja meitä olikin sitten monta.

Historia näyttää mikä vaikutus tapahtumalla on, itselläni palasi hetkeksi usko Suomeen. "Lössissä on voimaa" lauloi joskus Martti Servo ja niinhän se on.

Meillä on unelma -tapahtumia järjestettiin ympäri Suomen, ihmiset rohkaistuivat sanomaan "nyt riittää". Moni on jälkikäteen kertonut, että pelko hävisi ainakin hetkeksi arjesta."

Alexi Pahkala, yksi mielenilmauksen järjestäjistä

(Kuva: Janne Käpylehto/
www.pienenergia.com)

Tehtävä 1: Sukujemme historia

“Tässä maassa asuu siis erisukuista ja erikielistä kansaa [...] Harvat ovat niin sekoittumatonta syntyperää, ettei heidän suvustaan jonkun suonissa ole virrannut eri kansakuntien verta...”

”Nytpä ymmärrän sen. Tämä maa on minun isänmaani. Joko minä suomen kielellä kutsun sen Suomenmaaksi, tahi ruotsiksi nimitän sen Finland, on se kuitenkin aina sama maa.”

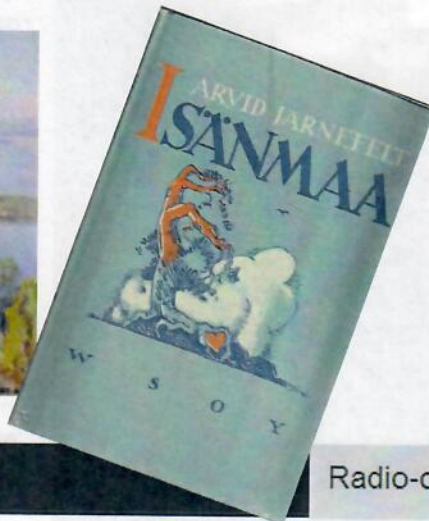
(Maamme kirja, Zacharias Topelius 1876)

Pohtikaa yhdessä, mitä Topelius on mahtanut tarkoittaa.

Tunnetko sinä oman sukusi historian? Sukujen historiaan tutustumalla huomaa, että ihmisten oma sukutausta on usein monipuolisempi kuin alkuun luulemme.

Tiedätkö sinä, missä isovanhempasi ovat syntyneet? Entä heidän vanhempansa?

Joskus tietyt teokset nousevat kansallisen mielenmaiseman kuvaajiksi. Järnefeltin veljesten teokset ovat tällaisia. Tunnistatko teokset?

Klassista kahteen

yle

Radio-opas

Suomalainen rapsodia

55 min

Ohjelma Yle Areenassa

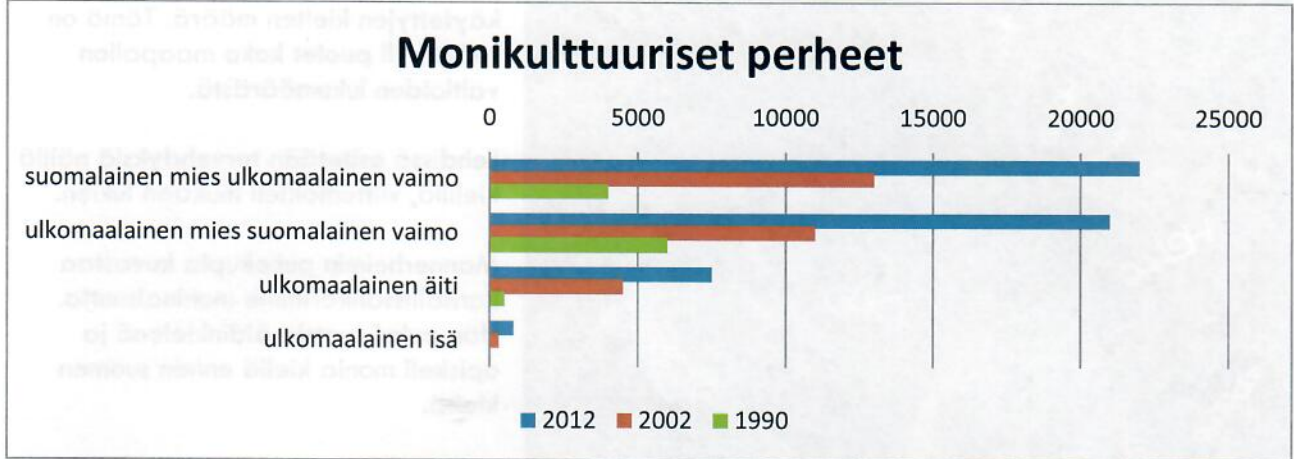
J.S. Bach: Konsertto neljälle cembalolle, jousille ja continuoolle a-molli. (Ton Koopman, Tini Mathot, Patrizia Marisaldi ja Elina Mustonen, sekä Amsterdamin barokkiork./Koopman). J. Haydn: Nun scheint in vollem Glanze erat. Luominen. (Gottlob Frick, basso, ja Berliinin sinfonikot/Karl Forster, sekä Wolfgang Meyer, cembalo). Anonyymi: Sarja soittimille F-duuri kok. Terpsichore. (New Yorkin renessanssiyhtye/Sally Logemann). Chopin: Nokturni n:o 8 Des-duuri. (Shura Cherkassky, piano). Sor: Divertimento kahdelle kitaralle E-duuri (Rohkaisu). (Julian Bream ja John Williams). Järnefelt: Suomalainen rapsodia (RSO/Ralf Kircher).

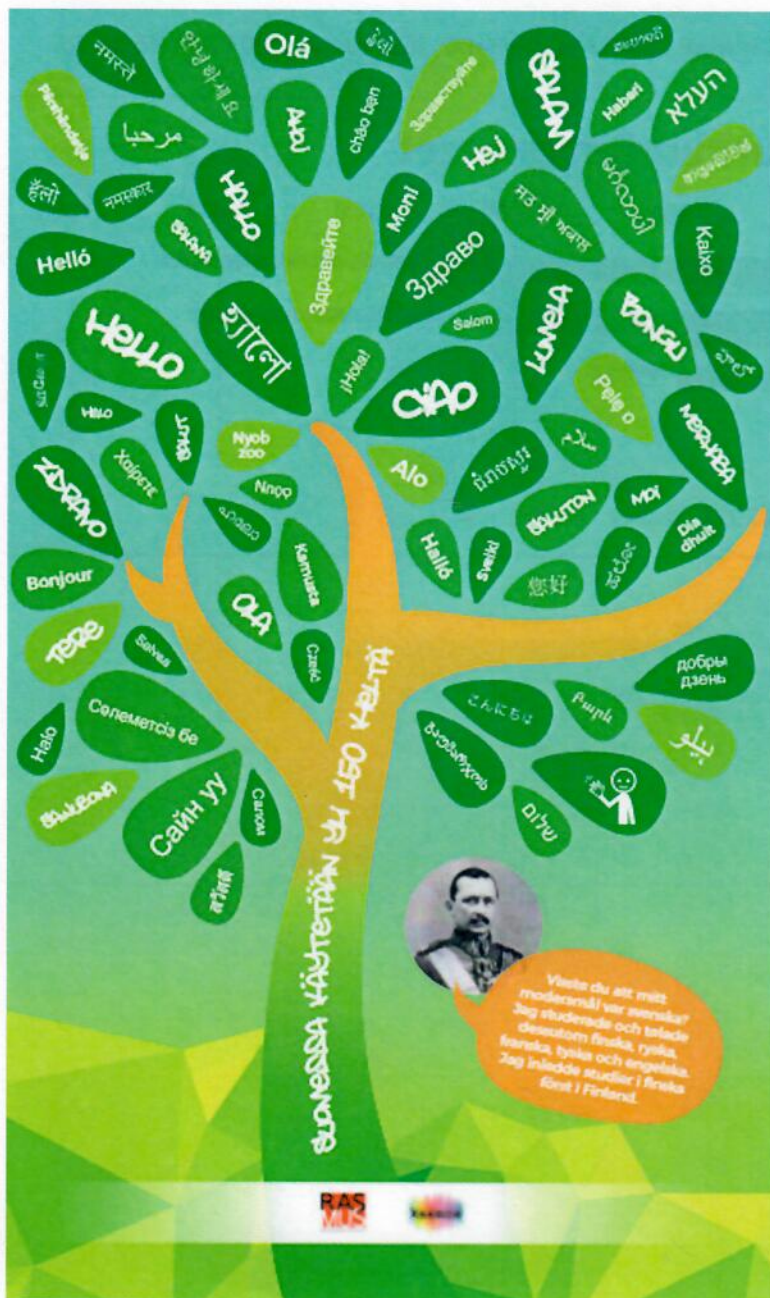
Teokset ovat: Arvid Järnefelt: Isänmaa -kirja, Eero Järnefelt: Maisema Koliilta -taulu, Armas Järnefelt: Suomalainen rapsodia). Tiesitkö, että perheen tausta on monikulttuurinen sekä isän (Saksa, Ruotsi) että äidin (Venäjä, Baltia) puolelta.

Ei ole enää ollenkaan harvinaista, että perheessä puhutaan eri kieliä. Nykypäivänä suomalaisten taustat ovat hyvin monipuolisia ja moni meistä on syntynyt ulkomailla. Suomalaisten syntymävaltioiksi on ilmoitettu melkein 200 eri valtiota.

Vuonna 1990 Suomessa oli vain 12 500 kahden kulttuurin perhettä, kun vuonna 2012 heitä oli jo 73 100.

2. Suomen kielet

Tässä julisteessa esitetään ”kielipuu”, jonka rungossa kerrotaan Suomessa käytettyjen kielten määrä. Tämä on reilusti yli puolet koko maapallon valtioiden lukumäärästä.

Lehdissä esitetään tervehdyksiä näillä kielillä, viittomakieli mukaan lukien.

Mannerheimin puhekupla kuvastaa kansallissankarimme moninaisuutta. Hän puhui ruotsia äidinkielenä ja opiskeli monia kieliä ennen suomen kieltä.

Lähteet: Kotimaisten kielten keskus ja Wikipedia

Äidinkielen osaamisesta on monenlaista hyötyä niin koulussa kuin vapaa-ajallakin. Hyvät äidinkielen taidot antavat valmiudet jatko-opiskeluihin ja niitä voi hyödyntää koulussa mielekkäästi muun muassa lennokkaasti kirjoittaessa. Oma äidinkieli on myös tärkeä osa persoonaa ja identiteettiä. Esimerkiksi jotkut vitsit tai jutut saattavat toimia ja aueta vain omalla äidinkielellä.

-Eetu

Tiesitkö? Jotta **Agricola** pystyi tekemään **abc kirjan**, oli hänen Suomen ja ruotsin lisäksi opiskeltava myös saksaa ja latinaa. Agricola haki suomen kielen kirjoitusasulle mallia ruotsista, saksasta ja latinasta, ja hänen teksteissään on havaittavissa näistä kielistä lainattuja piirteitä. Agricola käytti suomen kirjakiielestä myöhemmin hävinneitä kirjaimia (b, c, w, x).

Tehtävä 1: Kielen ja kulttuurin vaikutus

Lue alla oleva teksti ja vastaa kysymyksiin:

1. Mitä pidetään perinteisinä suomalaisina kansanryhminä?
2. Kuinka montaa kieltä Suomessa puhutaan?
3. Mitkä ovat yleisimmin puhutut kielet Suomessa?
4. Mihin äidin kielen osaaminen lapsella esimerkiksi vaikuttaa?
5. Mitä monipuolinen kielitaito voi edistää?

Usein ajatellaan, että Suomi olisi aina ollut kielellisesti ja kulttuurisesti yhdenmukainen maa. Suomi on kuitenkin historiallisesti moninainen. Maalla on ollut lähes aina kaksi kansalliskieltä. Perinteisiä suomalaisina kansanryhminä pidetään saamelaisia, romaneita, tataareja, vanhavenäläisiä, suomenruotsalaisia, juutalaisia ja suomalaisia. Ensimmäiset asukkaat Suomessa olivat saamelaisia. Tänä päivänä Suomi on yhä monimuotoisempi. Ei ole enää harvinaista, että perheessä käytetään useampaa eri kieltä.

Suomessa puhutaan nykyään yli 150 kieltä äidinkielenä, joista suurimmat kieliryhmät ovat suomi, ruotsi, venäjä, viro, somali ja englanti. Suurin osa maailman ihmisistä on monikielisiä.

Oman äidinkielen osaaminen on tärkeää, kun opit uusia kieliä ja uutta tietoa. Äidinkielen oppiminen auttaa lapsen ajattelun sekä kielenkäyttötaitojen, itseilmaisun ja viestinnän kehittymistä sekä lapsen persoonallisuutta.

Monipuolinen kielitaito edistää kansainvälistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta, kulttuurien ja uskontojen välistä vuoropuhelua sekä elinkeinoelämän kehittymistä. On yhteiskunnan etu, että maassa on kielitaitoisia ja eri kulttuureja ymmärtäviä ihmisiä.

Tiesitkö, että Suomen viittomakielinenkin yhteisö sai alkunsa jo 1840-luvulla? Kotoperäiset viittomakielemme ovat suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli. Maahanmuuton myötä Suomessa käytetään myös noin 20 muuta viittomakieltä. Suurimman ryhmän muodostavat venäläisen viittomakielen käyttäjät.

Tehtävä 2: Tunnetko näitä sanoja

Nykyajan puhekieleen lainataan paljon sanoja englannin kielestä, mutta keksitään myös paljon uusia sanoja.

Pystytkö muodostamaan taulukossa olevista sanoista lauseita?

urpot

A	angstata aukoa	kieriskellä itsesäälässä, valittaa soittaa suutaan, vittuilla, haastaa riitaa
B	bestis bibikset biisti bilettää blondi borettaa	paras ystävä bileet, juhlat vähemmän kaunis nainen pitää hauskaa vaaleahiuksinen nainen/ yksinkertainen, tyhmä pitkästyttää
C	chillata chicksit	rentoutua tytöt
D	dataus deeku demittäjä deitti diggarit dissata dodii	olla tietokoneella/netissä juoppo demi.fi:n käyttäjä tapaaminen ihailija, fani väheksyä, haukkua no niin

urpot

E	ebin eppinen ernu ES-jonne	"epic win", ylivoimainen voitto ylivoimaisesti paras, massiivinen erilainen nuori energiajuomia juova teinipoika
F	fanittaa fantso feidata feilata fiilis filmi poikki firttailla frenu fruittari	pitää jostakin hieno, ihmeellinen jättää saapumatta jonnekin sovittuna aikana epäonnistua, munata tunne, tunnelma muistikatkos esim. päihteiden käytön seurauksena keimailla ystävä, kaveri katso "pissis"
H	happo heebo hikinen hilata itsensä holisti	juoppo tai jokin psykedeelinen huume henkilö, tyyppi surkea, pieni tulla/raahautua paikalle, alkoholisti

Kuva: Väestöliiton Teini-Aikuinen -sanakirja, ladattavissa osoitteessa www.urpot.fi/teini-aikuinen-sanakirja-helpottaa-viestintaa

Tehtävä 3: Stadin slangi

Katsokaa StadiTV:n video Stadin Slangi aikaan 3:15 asti:

<https://www.youtube.com/watch?v=ElpTVbyqCZY>

Keskustelkaa videosta:

1. Mitkä olivat Helsingin pääkieliä 1900-luvun alussa?
2. Mistä kielistä ja mistä paikasta stadin slangi on peräisin?
3. Mikä kieli sekoittui myöhemmin stadin slangiin?
4. Mitä ymmärrät Harri Davidsonin runosta?

Tehtävä 4: Viittomakielet

1. Onko viittomakieli universaali kieli?

Ei ole. Jokaisessa maassa on oma viittomakielensä ja niitä voi olla myös useampia. Esimerkiksi Suomessa on kaksi kotoperäistä viittomakieltä, suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli. Suomessa käytetään myös muita viittomakielisiä, esimerkiksi venäläistä ja virolaista viittomakieltä.

2. Perustuuko viitottu kieli puhuttuun kieleen?

Ei. Usein oletetaan, että viittomat ovat vain käännöksiä sanoista. Itse asiassa kullakin viitotulla kielellä on oma viittomistonsa ja myös kielioppinsa. Esimerkiksi suomen sanan *kuusi* kahdelle eri merkitykselle (numero ja puulaji) on viittomakielissämme täysin eri viittomat. Toki, kuten suomen kieli lainaa sanoja esimerkiksi englannista, myös viittomakielet saavat vaikutteita ympäröivistä puhutuista kielistä.

3. Onko viitotulla kielellä vähemmän ilmaisukykyä kuin puhutulla?

Ei, molemmat ovat yhtä ilmaisukykyisiä. Molemmilla voi ilmaista niin konkreettisia kuin abstraktejakin asioita. Puhutulla ja viitotulla kielellä on omat vahvuusalueensa: viittomalla voidaan keskustella sujuvasti myös veden alla tai vaikkapa ikkunan läpi, kun taas puhuminen on mahdollista myös pimeässä huoneessa.

4. Omaksutaanko viittomakieli eri tavoin kuin puhuttu kieli?

Ei. Tutkimuksen perusteella tiedetään, että lapset omaksuvat viitottua ja puhuttua kieltä hyvin samankaltaisella tavalla. Puhutun ja viitotun kielen taidot kehittyvät samassa tahdissa, ja vaikka näitä kieliä tuotetaan ja vastaanotetaan eri tavoin, aivot prosessoivat niitä samalla tavalla.

5. Viittovatko vain kuurot?

Ei. Viittomakieliset voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia. CODA (Children Of Deaf Adults) tarkoittaa kuurojen vanhempien kuulevaa lasta, ja he käyttävät äidinkielenään usein sekä viitottua että puhuttua kieltä.

3. Kansainvälinen kauppa

Kolapähkinät eli gurupähkinät ovat ruokana käytettäviä kahden koolapuulajin (Cola) siemeniä, jotka ovat kotoisin trooppisten sademetsien Afrikasta. Sana "cola" on peräisin kofeiinia sisältävästä puusta saatavasta hedelmästä, jota käytetään virvoitusjuomien aromina.

Arkipäiväiset raaka-aineet maailmankartalla

Tässä julisteessa esitetään arkipäiväisten ruoka-aineiden alkuperiä.

Kartta osoittaa ruokamme kansainvälisyyden. Emme ajattele tulevamme toimeen ilman lukuisia erilaisia raaka-aineita, jotka tuodaan Suomeen maailman eri kolkista. Esimerkiksi kahvi koetaan hyvin suomalaiseksi juomaksi, vaikka se on keksitty Arabian niemimaalla yli 1000 vuotta sitten.

Lähde: Wikipedia ja Pirkanmaan paattimo

Tehtävä: Keksi oma tuote

1. Keksi tuote, jota myyt ympäri maailmaa.
2. Piirrä / maalaa / kirjoita tuotteelle mainos.
3. Mieti 5 maata, jossa kauppaat tuotetta.
4. Keksi tuotteelle hinta ja laske valuuttalaskurilla, kuinka paljon tuote maksaa euroissa ja viidessä muussa valitsemassasi maassa. Kirjaa hinnat mainokseen.
5. Pohdi, minkälaisia asioita täytyy ottaa huomioon, kun tuotetta markkinoidaan eri maissa.
6. Esitelkää mainokset koko luokalle.

Valuuttalaskureita löytyy internetistä.

Opettajalle:

"Tutustumalla kohdemaan kulttuuriin voidaan välttyä väärinymmärryksiltä, jotka useimmiten johtuvat puutteellisesta tai virheellisestä viestinnästä ja jotka pahimmassa tapauksessa saattavat johtaa yhteistyön katkeamiseen...

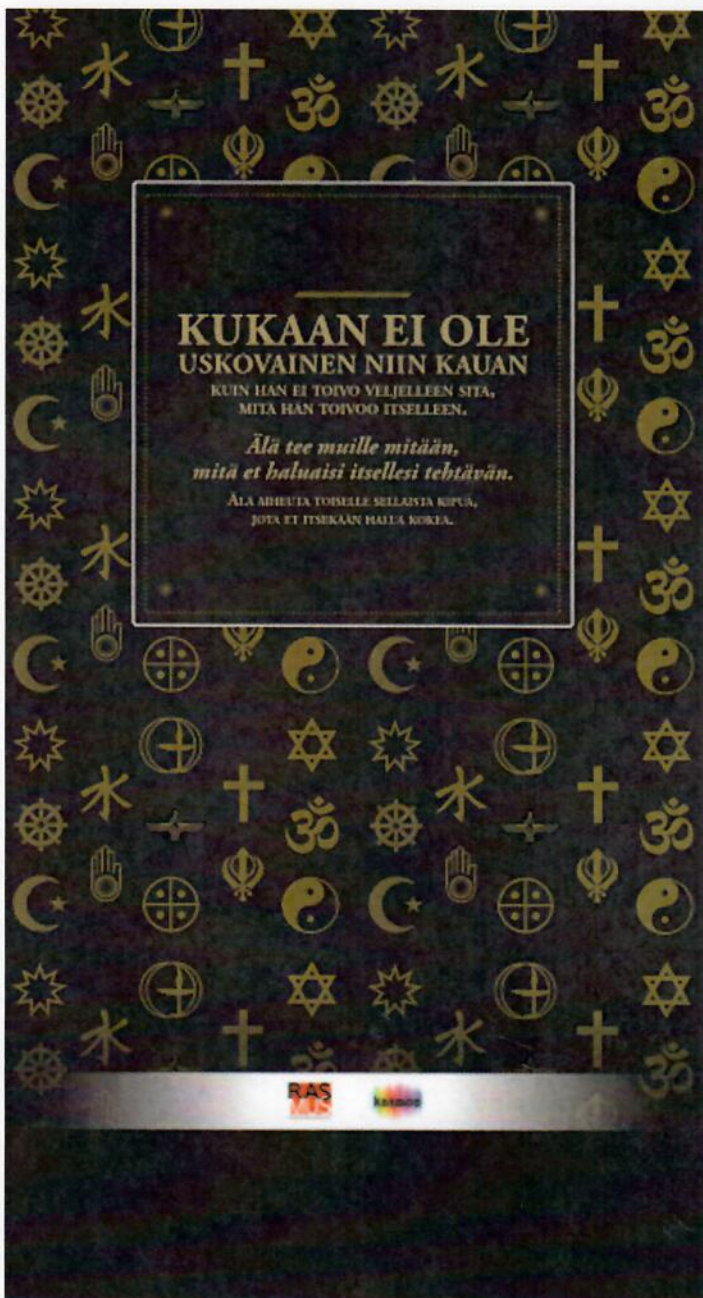
Vieraan kulttuurin piirteitä tulisi arvostaa ja niihin tulisi suhtautua kunnioittavasti. Toisessa kulttuurissa toimiminen vaatii kiinnostusta ja avoimuutta muita kulttuureita kohtaan. (Gustafsson, M. ja Kari, N. 2009)"

Tehtävän puitteissa ei ole tarkoitus tarkastella tiettyjen kulttuurien välisiä eroja mainonnassa ja markkinoinnissa, vaan tuoda esiin kulttuurintuntemuksen merkitys kaikessa kansainvälisessä liiketoiminnassa. Ainakin seuraavat asiat tulisi ottaa huomioon:

- Onko tuote sopiva kohdemarkkina-alueelle sellaisenaan, vai täytyykö tuotetta sopeuttaa kuluttajien tarpeisiin sopivaksi?
- Onko hinnoittelu sopiva? Rahan arvo eri maissa vaihtelee.
- Mikä on sopiva mainoskanava, jolla kohdeyleisö tavoitetaan parhaiten?
- Ymmärrätkö kohdemaan kulttuurikäyttämistä kielen, eleiden, arvojen, asenteiden, uskonnon, tapojen, kulutustottumusten sekä eettisten arvojen osalta?
- Millainen tuotteen tai sen pakkauksen ulkonäön tai laatu on?
- Mitä symboleja, värejä ja numeroita käytetään? Numerot, symbolit ja värit tarkoittavat usein eri asioita eri kulttuureissa. Esimerkiksi useissa hotelleissa Yhdysvalloissa ja Iso-Britanniassa ei ole huonetta tai kerrosta numero 13, sillä sitä pidetään epäonnenlukuna.

Lähde: Gustafsson, M. ja Kari, N. 2009. *Kulttuurierojen vaikutus mainonnassa*. HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu.

4. Mihin me uskomme?

Tässä julisteessa esitetään uskontojen kultaisia sääntöjä.

Julisteessa ovat järjestäen seuraavien uskontojen kultaiset säännöt: islam, juutalaisuus ja buddhalaisuus.

Voimme huomata, että kyseisissä säännöissä on paljon samankaltaisuuksia. Tarkkaan ottaen lähes jokaisen uskonnon kultaiset säännöt ovat hyvin samanlaisia.

Monesti uskonto määrittelee ihmisten arvoja ja tapoja. Käyttäytymisemme voi olla hyvin samanlaista vaikka kuulumme eri uskontoihin.

Lähde: Suomen uskontodialogiverkosto sekä Kaupunki yhteisönä ry

Tehtävä 1: Minun uskontoni

Uskonto inspiroi minua olemaan niin hyvä ihminen kuin voin olla elämässä. Se auttaa arvostamaan elämää ja tärkeimpänä ymmärtää, että elämässä on myös hengellinen puoli. Niin rakkaudessa, tuskassa, inspiraatiossa kuin vaikeuksissa uskonnosta saat kaikki vastaukset. On harmi, että jotkut käyttävät uskontoa tuhoamiseen, omiin itsekäisiin tavoitteisiinsa tai päämääriin muiden kustannuksella.

-Rahim

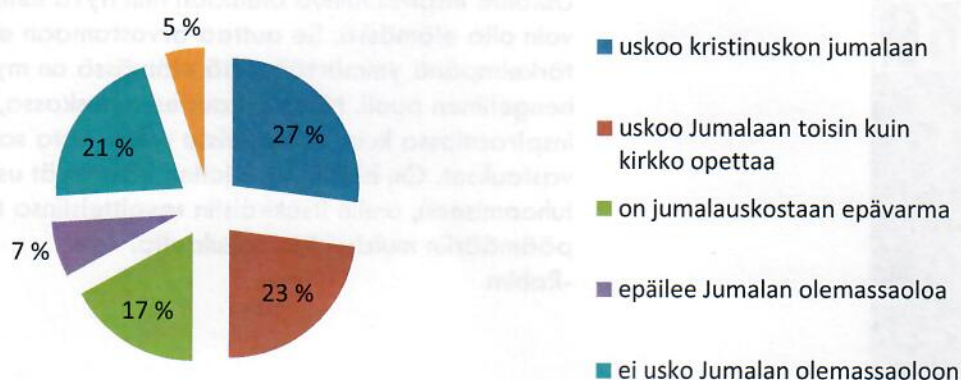
Uskonto antaa minulle työkaluja elää myötätuntoisesti ja tyytyväisenä tässä hetkessä. Se opettaa ottamaan vastuun sekä itsestään että muista. Oma elämä asettuu myös uuteen perspektiivin, ymmärrän mikä on todella tärkeää.

-Laura

1. Pohdi ylläolevia tarinoita. Henkilöt edustavat eri uskontokuntia, mutta he puhuvat uskonnosta hyvin samalla tavalla. Mitä yhteistä heidän tarinoissaan on?
2. Mikä merkitys uskonnolla on sinulle? Entä perheellesi? Tutki seuraavalla sivulla olevaa taulukkoa. Mitä voi sen perusteella sanoa suomalaisten uskosta.
3. Pohtikaa yhdessä, miten ja mitkä uskonnot näkyvät yhteiskunnassa ja koulussa?

Suomaisten usko 2011

Vastausehdotus tehtävään 1: Suomi on uskonnollisesti monimuotoinen maa. Vuonna 2011 suomalaisista runsas neljännes (27 %) ilmoitti kyselyssä uskovansa kristinuskon Jumalaan. Vajaa neljännes (23 %) on heitä, jotka ilmoittivat uskovansa Jumalaan toisin kuin kirkko opettaa ja noin joka kuudes (17 %) on jumalaukostaan epävarma. Jumalan olemassaoloa epäileviä oli 7 prosenttia. Viisi prosenttia vastaajista ei halunnut ilmoittaa kantaansa. Yli viidennes suomalaisista (21 %) puolestaan ilmoitti, ettei usko Jumalan olemassaoloon.

Opetusmateriaalia

global.finland
kehityskysymykset ja globaalikasvatus

Monet uskonnot tekevät yhteistyötä kehitystä edistääkseen. Religions for Peace -järjestö on uskontojen välinen yhteistyöjärjestö, joka edistää rauhaa, köyhyyden poistamista ja ympäristön suojelua. Tutustu siihen tai johonkin muuhun uskontojen väliseen järjestöön ja pohdi, minkälaisia etuja ja toisaalta haasteita uskontojen välisessä yhteistyössä on. Kirjoita essee.

Tehtävä 2: Uskontojen arvot ja opit

Luekaa artikkelit 1 ja 2. Pohtikaa pareittain, mitä myönteisiä ja kielteisiä arvoja uskonnoissa on ihmisten hyvinvoinnin ja kehitysyhteistyön kannalta.

Tutustukaa myös eri uskontojen kehitysyhteistyö- tai avustusjärjestöihin. Esitelkää yksi tai useampi järjestö ja kertokaa, miten niiden toiminta perustuu uskontoon.

Tietoa uskontojen opeista:

Berkeley Center for Religion, Peace and World Affairs

BBC: Religion ja BBC: Bitesize

Etälukio

Esimerkkejä järjestöistä:

Buddhalaisuus: Tzu Chi

Hindulaisuus: Ramakrishna Math

Islam: Islamic Relief

Kristinusko: Kirkon Ulkomaanapu

1. Uskontojen vaikutus ulottuu kyläyhteisöstä hallitukseen asti

Uskonnot voivat parhaassa tapauksessa olla mukana muuttamassa maailmaa paremmaksi. Pahimmillaan uskonnon varjolla voidaan kuitenkin syyllistyä ihmisoikeusloukkauksiin ja hidastaa kehitystä.

Uskonnot voivat olla myös mukana vaatimassa yhteiskunnallista muutosta. Buddhalaismunkit protestoivat Burmassa syksyllä 2007 hintojen nousua vastaan. (Kuva: [racoles](#) / [cc 2.0](#) / Flickr)

Suurin osa maailman ihmisistä kokee olevansa jonkin uskonnollisen yhteisön jäsen. Vaihtelevien arvioiden mukaan vajaat viisi miljardia ihmistä kannattaa jotakin kristinuskon, islamin, hindulaisuuden tai buddhalaisuuden suuntausta.

Uskonto on juurtunut syväälle ihmisten arkeen: se näkyy rituaaleissa, juhlapyhissä ja tapakulttuurissa, se tarjoaa ihmisten arvoille pohjan ja vaikuttaa tärkeimpien päätösten tekoon. Ympäri maailmaa uskonnolliset instituutiot ovat yhteisöjen keskuksia, joita kunnioitetaan ja arvostetaan.

Uskonnolliset johtajat ovat usein eräänlaisia rinnakkaisjohtajia, ja monissa yhteiskunnissa he vaikuttavat myös politiikassa.

Toisaalta he vaikuttavat myös ruohonjuuritasolla: heillä on voimakas rooli yhteisön asenteiden, mielipiteiden ja käyttäytymistapojen muodostumisessa. Siksi uskonnoilla on myös paljon valtaa vaikuttaa kehitykseen - hyvässä ja pahassa.

Uskonnolla oikeutetaan vääryksiä

Periaatteessa jokaisessa maailmanuskonnossa on arvoja ja periaatteita, jotka tukevat perusoikeuksia. Toisaalta uskonnollisia tekstejä voidaan tulkita myös kielteisesti.

Esimerkiksi sukupuolten välinen epätasa-arvo oikeutetaan usein uskonnolla. Hindulaisuudessa ja buddhalaisuudessa on tulkittu, että naiseksi syntyminen on seurausta edellisen elämän pahoista teoista. Myös islamin ja kristinuskon maailma on perinteisesti miehinen: kristinuskossa on etenkin ennen 1900-luvun loppupuolta ajateltu, että naiset tarvitsevat kuria, ohjausta ja suojelua. Islamin fundamentalistisen tulkinnan mukaan taas naisen on alistuttava miehen tahtoon.

Tulkintojen seurauksena naisten oikeuksia rajoitetaan ympäri maailman aina pukeutumisesta liikkumisvapauteen ja perimisoikeuksiin asti. Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa voidaan perustella esimerkiksi sillä verukkeella, että uskonnon mukaan naisen on toteltava aviomiestään.

Uskonnoilla on suuri valta kannattajiinsa. Perjantaisaarnan kuuntelijoita moskeijan edustalla Chitralissa Pakistanissa. (Kuva: Gul Hamaad Farooqi / [groundreporter](#) / [cc 2.0](#) / Flickr)

Uudet tulkinnat mahdollisia

Uskontojen arvot ovat kuitenkin harvoin yksiselitteisiä. Maailmanuskontojen opit korostavat myös esimerkiksi tasa-arvoa ja naisten kunnioittamista. Viime vuosikymmeninä uskontoja onkin alettu tulkita modernimmin, ja muun muassa islamista on olemassa myös feministisiä tulkintoja. Useimpien uskontojen voi tulkita myös kehottavan köyhien auttamiseen ja luonnon suojelemiseen.

Uudet tulkinnat ovat tärkeitä, sillä etenkin kehitysmaissa uskonnoilla voi olla suuri merkitys uusien asenteiden syntymisessä ja kehityksen edistämisessä.

Muun muassa väestökysymyksien ja lisääntymisterveyden parissa työtä tekevä YK-järjestö UNFPA (United Nations Population Fund, YK:n väestörahoisto) on havainnut, että uskonnolliset johtajat voivat valta-asemansa vuoksi vaikuttaa moniin kehitysmaissa arkoihin aiheisiin. Niitä ovat esimerkiksi

lisääntymisterveys, perhekoko, liian varhaiset avioliitot, tyttöjen koulutus, naisten sukupuolielinten silpominen ja muu väkivalta.

Vaikka myös uskonnoille etenkin sukupuoleen ja lisääntymiseen liittyvät aiheet ovat usein tabu, monissa maissa uskonoppineet on saatu mukaan kampanjoimaan muutoksen puolesta, kun heille on esitelty faktoja esimerkiksi naisiin kohdistuvan väkivallan seurauksista tai vaikkapa hivistä.

Johtajat mukaan kampanjoihin

Esimerkiksi Jemenissä islamilaiset imaamit yrittävät UNFPA:n tuella parantaa jemeniläisten lisääntymisterveyttä. UNFPA teki imaameille oppaan, jossa kerrottiin perhesuunnittelun ja lisääntymisterveyden tärkeydestä. Oppaassa painotettiin muun muassa profeetta Muhammedin opetuksia naisten ja miesten tasa-arvosta.

Imaameja alettiin myös kouluttaa saarnaamaan moskeijoissa näistä teemoista. Myös maan uskonnollisten asioiden ministeriö on saatu mukaan levittämään tietoa. Viime vuosina perheiden lapsiluku onkin laskenut.

Keniaassa taas katolinen kirkko sekä islamin johtajat on saatu mukaan suojelemaan lapsia sukupuolielinten silpomiselta ja lapsiavioliitoilta. Esimerkiksi islamin oppineille on kerrottu, ettei Koraani velvoita silpomiseen, ja uskonoppineet ovat luvanneet yrittää vaikuttaa myös muihin kollegoihinsa perinteen lopettamiseksi.

Kambodžassa puolestaan buddhalaiset munkit ja nunnat ovat mukana ehkäisemässä hiv-tartuntoja. Munkkeja ja nunnia kunnioitetaan, joten he tavoittavat ihmiset helposti. Uskonnolliset johtajat kertovat saarnoissaan hivin ja aidsin ehkäisystä, ja uskonnolliset yhteisöt ottavat osaa myös esimerkiksi terveyskeskusten rakentamiseen. Myötätunto on buddhalaisuudessa tärkeä käsite, joten hiv-potilaiden hoivaaminen sopii myös uskontoon.

Samanlaisia esimerkkejä tarvitaan lisää, sillä asenteiden ja käyttäytymisen muutos on hidas ja monimutkainen prosessi. Uskonnot tekevät kuitenkin nykyisin tiivistä yhteistyötä. Esimerkiksi vuonna 2008 Istanbulissa pidetyssä kokouksessa yli 150 uskonnollisen järjestön ja yhteisön johtajat lupasivat vahvistaa yhteistyötään ihmisten hyvinvoinnin ja oikeuksien edistämiseksi.

Teksti: Teija Laakso / maailma.net

2. Auttamisen kulttuuri yhdistää uskontoja Aasiassa

”Pidä naapurisi saavutuksia ominasi ja hänen tappioitaan omina tappioinasi”, opettaa taolaisuus. Periaate on tuttu muistakin maailmanuskonnoista, kuten islamista, buddhalaisuudesta ja hindulaisuudesta.

Auttava käsi moskeijassa Bangladeshin pääkaupungissa Dhakassa. Heikompien auttaminen kuuluu islamiin. (Kuva: [v i p e z / cc 2.0 / Flickr](#))

Näitä kolmea Aasian valtauskontoa yhdistävät paitsi ihmisyyden arvostamiseen kannustava etiikka, myös siihen pohjaavat auttamisen perinteet. Auttaminen onkin olennainen osa monen aasialaisen arkea.

Uskonnosta juontavat auttamisen perinteet luovat pohjaa myös ulkoapäin tulevalle kehitystyölle. Kehitysyhteistyö on Aasian auttamiskulttuuriin nähden kuitenkin vielä melko uusi ilmiö. Yhtymäkohdat uskontojen etiikassa puolestaan luovat tilaa uskontojen keskinäiselle yhteistyölle ja siten yhä tiheimmille auttamisen verkostoille.

Uskonto opettaa anteliaisuutta

Yksi muslimien tärkeimmistä säännöistä on almujen antaminen. Islamin oppien mukaan muslimin on autettava ylijäämävaroillaan ensisijaisesti omaa lähipiiriään, mutta ajatus vähäosaisille antamisesta on kuitenkin iskostunut lujasti muslimien ajatteluun. Almuilla on esimerkiksi rakennettu moskeijoita ja kouluja. Varat käytetään joko köyhien hyväksi tai tiettyyn yleishyödylliseen tarkoitukseen – kunhan hyödynsaajina ovat muslimit.

Hindulaisuuden, buddhalaisuuden ja islamin ytimessä kytee pyrkimys hyveelliseen elämään ja oikeudenmukaisuuteen. Buddhalaisesta keskuudesta yksi yleinen tapa toimia tämän eteen on tehdä lahjoituksia buddhalaisille munkkeille. Mitä ylempiarvoiselle lahjoitus tehdään, sitä suurempi on siitä saatu ansio.

Tavoitteena ei tasa-arvo

Ajatus auttamisesta on siis voimakkaasti sisäänrakennettu aasialaiseen ajatteluun. Toisaalta hindulaisuuteen kuuluva kastijärjestelmä ja buddhalaisuuteenkin sisältyvä eriarvoisuus pönkittävät epätasa-arvoa aasialaisissa yhteiskunnissa.

Hindulaisessa yhteiskunnassa alhaisen kastin jäsen ei voi seuraavassakaan elämässä kohota kovin paljon edellistä korkeammalle. Elämällä kastivelvollisuuksiensa mukaan ihminen voi kuitenkin seuraavassa olomuodossaan syntyä hieman korkeampaan kastiin.

Buddhalaisuuteen sisältyy oppi karman laista, jonka mukaan yksilö on asemansa ansainnut. Köyhänä syntynyt on köyhäksi tarkoitettu. Toisaalta elämäntilannettaan voi parantaa jonkin verran uhraamalla buddhalaismunkeille.

Buddhalaisten poikien opintie alkaa Laosissa jo nuorena. (Kuva: Suvi Lindgren)

Avun kanavat ovat paikallisia

Buddhalaisten, hindulaisten ja islamilaisten yhteisöjen avustustyö on Aasian mittakaavassa merkittävää. Monet avunannon muodot ovat juurtuneet kulttuuriin ja muovautuneet osaksi ihmisten arkea. Uskonnollisesti sitoutuneet yhteisöt ja järjestöt esimerkiksi jakavat ruokaa vähävaraisille, tarjoavat yösiijaa ja turvaa sitä tarvitseville sekä järjestävät koulutusta. Yhteisöjen avustustyö läpäisee sekä kehitysyhteistyön sekä humanitaarisen avun toimintakenttiä.

Uskontokuntien avustustyö ei kuitenkaan juuri nojaa ulkomailta kanavoitavaan kehitysapuun, vaan sitä tehdään pitkälti paikallisilla resursseilla. Suomen kehitysyhteistyövaroista suurin osa ohjautuu uskonnollisesti sitoutumattomille kumppanijärjestöille. Toisaalta koko kehitysapuinstituutio on vasta noin 50 vuotta vanha.

Monet hindulaiset ja buddhalaiset yhteisöt pitävät ulkomaista kehitysrahoitusta kuitenkin tervetulleena. Aasian muslimiyhteisöt saavat kehitysapua enemmän vaurailta islamilaisvaltioilta kuin länsimailta.

Yhteistyötä yli uskonto- ja kulttuurirajojen

Maailmanuskontojen parlamentti antoi vuonna 1993 julistuksen globaalista etiikasta. Globaalin etiikan tarkoituksena on luoda kaikkia kansoja ja kulttuureja yhdistäviä arvoja, jotka pätevät myös kriisitilanteissa. Uskontodialogi edistää eri uskontokuntien yhteistyötä myös kehityksen kentällä. Yhteisiä tavoitteita ovat muun muassa köyhyyden vähentäminen, välittömän hädän lievittäminen sekä ihmisten elinmahdollisuuksien edistäminen.

Uskontojen välinen järjestö Religions for Peace on areena, jolla uskonnolliset avustus- ja kehitysjärjestöt etsivät yhteisiä toiminnan muotoja. Keskenään verkostoituneet eri uskontokuntia edustavat järjestöt ovatkin toteuttaneet jo muutamia yhteishankkeita. Erityisesti humanitaarisissa kriiseissä uskontojen rajat ylittävästä yhteistyöstä on hyötyä.

Teksti: Suvi Lindgren, Annastiina Keskinen / maailma.net

Tehtävä 3: Uskonnolliset johtajat

Etsikää pareittain internetistä tietoa uskonnollisten johtajien vaikutuksesta yhteiskuntaan ja tehkää esitelmä jostakin johtajasta tai uskonnosta. Tunnettuja johtajia ovat esimerkiksi Tiibetin hengellinen johtaja **Dalai-lama**, Etelä-Afrikan anglikaanisen kirkon arkkipiispa **Desmond Tutu** ja hindulainen **Mahatma Gandhi**.

Tehtävä 5: Uskonto englanniksi

a) Etsi tekstistä seuraaville sanoille englanninkieliset vastineet:

aiheuttaa
asettaa
edistää
halu
hyöty
inhottava, vastenmielinen
katsoa, pitää

käytös
kohdella
kunnioitus
laki
loukkaava
menetys
olemassaolo

olento
sielu
uskoa
vahingollinen
vahvistaa
velvollisuus
tehdä yhteenvedo, summata

OPETTAJALLE:

to lay	asettaa
soul	sielu
desire	halu
hurtful	loukkaava
law	laki
to sum up	vetää yhteen
conduct	käytös
duty	velvollisuus
to cause	aiheuttaa
to believe	uskoa
to treat	kohdella
creature	olento
hateful	inhottava,
gain	vastenmielinen
loss	hyöty
existence	menetys
injurious	olemassaolo
to regard	vahingollinen
as	katsoa, pitää
to affirm	vahvistaa
to promote	edistää
respect	kunnioitus

The Golden Rule Across the World's Religions

Bahá'í Faith

Lay not on any soul a load that you would not wish to be laid upon you, and desire not for anyone the things you would not desire for yourself.

Bahá'u'lláh, Gleanings

Buddhism

Treat not others in ways that you yourself would find hurtful.

The Buddha, Udana-Varga 5.18

Christianity

In everything, do to others as you would have them do to you; for this is the law and the prophets.

Jesus, Matthew 7:12

Confucianism

One word which sums up the basis of all good conduct....loving-kindness. Do not do to others what you do not want done to yourself.

Confucius, Analects 15.23

Hinduism

This is the sum of duty: do not do to others what would cause pain if done to you.

Mahabharata 5:1517

Islam

Not one of you truly believes until you wish for others what you wish for yourself.

The Prophet Muhammad, Hadith

Jainism

One should treat all creatures in the world as one would like to be treated.

Mahavira, Sutrakritanga 1.11.33

Judaism

What is hateful to you, do not do to your neighbour. This is the whole Torah; all the rest is commentary. Go and learn it.

Hillel, Talmud, Shabbath 31a

Native Spirituality

We are as much alive as we keep the earth alive.

Chief Dan George

Sikhism

I am a stranger to no one; and no one is a stranger to me.

Indeed, I am a friend to all.

Guru Granth Sahib, p.1299

Taoism

Regard your neighbour's gain as your own gain and your neighbour's loss as your own loss.

Lao Tzu, T'ai Shang Kan Ying P'ien, 213-218

Unitarianism

We affirm and promote respect for the interdependent web of all existence of which we are a part.

Unitarian principle

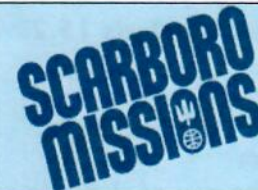
Zoroastrianism

Do not do unto others whatever is injurious to yourself.

Shayast-na-Shayast 13.29

www.scarboromissions.ca/Golden_rule/sacred_texts_en.php

b) Kerro omin sanoin ainakin kuutta alla olevaa sanaa käyttäen mikä on yhteistä kaikille yllä mainituille uskonnoille.

conduct

to sum up

creature

to tre

desire

duty

existence

gain

hateful

hurtful

injurious

law

loss

respect

soul

to affirm

to believe

to cause

to lay

to promote

to regard as

kaamos

5. Mistä identiteetti rakentuu?

Tässä julisteessa käsitellään ihmisen identiteettiä Marjo Räsänen (2015) identiteettikaavion kautta.

Identiteetti on kaikilla erilainen ja muuttuva, mutta mistä se muodostuu?

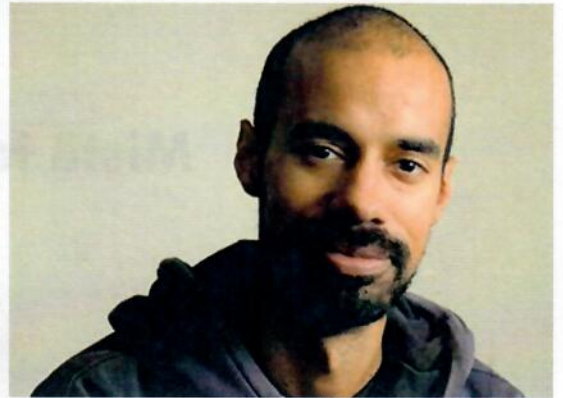
Toinen voi sanoa, että kulttuuri, uskonto ja alkuperä ovat tärkeitä. Toiset taas määrittelevät itseään harrastusten tai työn kautta. Kolmannelle voi perhe ja ystävät olla ratkaisevia.

Tähän kaikkeen vaikuttaa myös ympärillä olevien ihmisten käsitykset henkilöstä.

Lähde: Marjo Räsänen. 2015. Visuaalisen kulttuurin monilukukirja & Anne Frank House, Rauhankasvatusinstituutti ja Helsingin yliopisto. Vihko 1, Vuosisatojen vaino, Rasismien ja antisemitismien vastainen oppimateriaali yläkouluille ja toiselle asteelle

Kuka määrittää suomalaisuuden?

"Joillekin kansallinen identiteetti määräytyy automaattisesti, eikä sitä välttämättä ole koskaan tarvis tarkistaa. Toisille meistä suodaan mahdollisuus itse päättää, mihin kansaan vahvimmin samastumme. Omat vaihtoehdotni olivat suomalaiset ja burundilaiset. Ottaen huomioon, että olin syntynyt ja asunut koko ikäni Suomessa eikä minulla ollut juurikaan yhteyttä Burundin sukulaisiin, luulisi valinnan olleen helppo. Olin ilmiselvä suomalainen. Asia ei tietenkään ole näin yksinkertainen, sillä kansallista identiteettiämme määrittäessämme emme ole yksin. Aina on niitä, jotka tietävät paremmin keitä olemme ja mihin kuulumme."
Shaka, rap-muusikko

Identiteetti on monen palasen rakennelma. Joskus meitä määritellään kuitenkin vain yhden palasen kautta. Sinulla itselläsi on oikeus määritellä oma identiteettisi!

kaamos

Tehtävä 1: Kuka minä olen?

Opettajalle: Tehtävän tavoite: Pohtia osallistujien tapaa määritellä itseään sekä käsitellä normaaliutta ja siitä poikkeamista. (Harjoitus pohjautuu lähteeseen: MLL, Tukari välittää. Tukioppilastoiminnan koulutusmateriaali erilaisuuden arvostamisesta. Harjoitus on otettu teoksesta Toisella katsomalla –maahanmuuttajista maahan muuttajiin. 2011. Kulttuurikameleontit ry

Toisella katsomalla -kirja pyrkii avaamaan maahanmuuttajiin liitettyjä stereotyyppioita. Kirjan tarinoiden avulla nähdään ihmiset stereotyyppioiden takaa. Kirjassa on mielekkäitä ja hyvin suunniteltuja tehtäviä, joiden avulla opettajat ja nuorisotyöntekijät voivat käsitellä maahanmuuttoteemaa nuorten kanssa.

Lähde: Toisella katsomalla – Maahanmuuttajista maahan muuttajiin. Senni Jyr kiäinen, Päivi Sievänen, Jenny Stenbäck, Anna Suvilaakso. 2015

Piirrä sinua itseäsi symboloiva kuva paperille. Listaa kuvan ympärille asioita, jotka kertovat sinusta ja kuvaavat sitä, kuka olet.

Ohjeet opettajalle:

Harjoituksessa etsitään erilaisia ominaisuuksia, sekä ulkoisia että sisäisiä oman identiteetin määreitä. Harjoituksen aluksi on hyvä sanoa, että kuvat laitetaan esille. Myös opettaja voi tehdä kuvan itsestään.

Harjoitus puretaan laittamalla kaikkien kuvat näkyville. Kuvia katsellaan yhdessä ja keskustellaan, millaisia asioita kuviin on kirjoitettu. Voidaan pohtia, mitä ominaisuuksia tai persoonallisuuden piirteitä useimmiten on listattu ja mitä ehkä jätetty kirjoittamatta ja miksi. (Esimerkiksi, jos kaikki ovat suomenkielisiä, sitä ei todennäköisesti kirjoiteta, mutta jos jonkun äidinkieli on vaikkapa ruotsi, hän saattaa kirjoittaa olevansa suomenruotsalainen.)

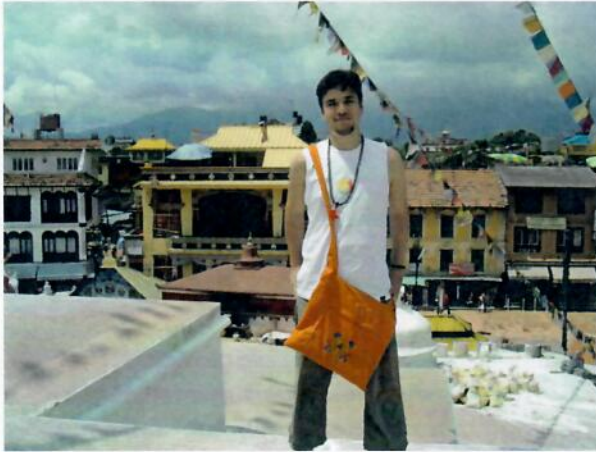
Lisäksi voidaan pohtia ihmisten yleisiä taipumuksia määrittää itseään sekä sitä, millaisiin ominaisuuksiin muissa itse kiinnittää huomiota.

Lopuksi opettaja johdattaa luokan pohtimaan normaaliuden määrittelyä: mikä on hyväksyttävää missäkin joukossa ja millaiset asiat huomioidaan. Harjoituksen yhteydessä voi yleisellä tasolla keskustella myös siitä, havaitsivatko osallistujat itsessään jotain sellaista, mitä he eivät halunneet kirjoittaa tai piirtää, kun tiesivät muiden näkevän kuvat. Olisiko kuvista tullut erilaisia, jos ne olisi tehty vain itselle?

Nuorten kanssa voi keskustella myös siitä, millaisena muut heidät näkevät ja poikkeako muiden käsitys siitä, millaiseksi he itse itsensä määrittelevät. Esimerkiksi etniseen vähemmistöön kuuluva nuori voi itse määritellä itsensä koululaiseksi, nuoreksi ja tytöksi, kun taas muut voivat nähdä hänet ensisijaisesti vähemmistön edustajana.

kaamos

6. Ihmiset liikkuvat

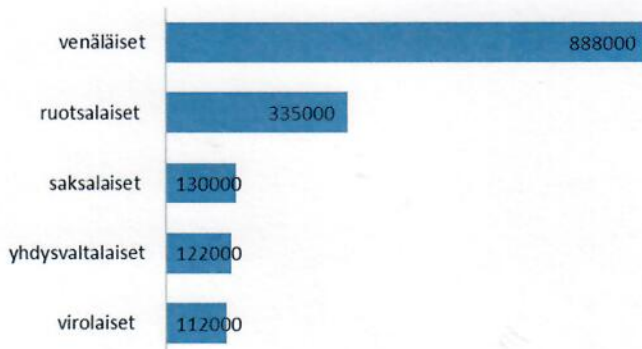

Pidän matkustamisesta siitä, kun voin eksyä ja löytää tieni uudestaan.

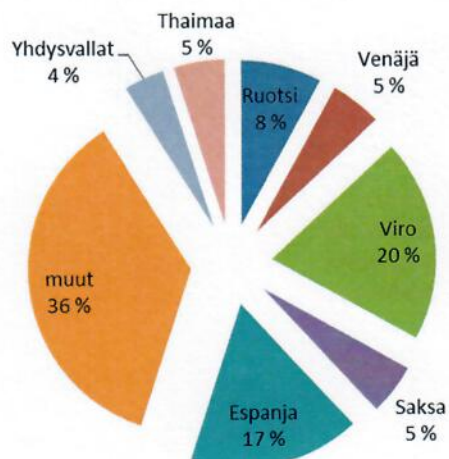
Haluan myös nähdä historiaa sekä muinaisia ja kaukaisia kulttuureita omin silmin.

-Daniel

Ulkomaalaisten yöpymisvuorokaudet 2014

Suomalaisten matkakohteet 2014

Tehtävä 1: Maailmanympärysmatka

Suunnittele itsellesi maailmanympärysmatka.

Valitse viisi maata joilla kierrät maapallon ympäri joko pysty tai vaakasuunnassa.

Ota selvää näistä asioista valitsemistasi maista:

Väkiluku

Valuutta

Puhutut kielet

Elinkeinot

Uskonnot

Tehtävä 2: Blogikirjoitus Suomesta

Kuvittele olevasi ulkomaalainen matkailija Suomessa. Kirjoita lyhyt blogikirjoitus tai tee videoblogi matkastasi. Kerro kirjoituksessa kokemuksestasi esim. paikallisesta ruuasta, liikenteestä, yhteiskunnasta tai muusta sinua kiinnostavasta asiasta.

Voit katsoa esimerkkiä blogikirjoituksesta Pallontallaajat-sivuston blogiosiota, johon on kerätty ihmisten matkapäiväkirjoja www.pallontallaajat.net/blogit. Mielenkiintoisia blogeja voi etsiä esim. "viikon suosituimmat blogit", "uusimmat blogit" tai "uusimmat blogipostaukset" kohdista.

kaamos

7. Tarinoita maahanmuutosta

Oheisessa julisteessa esitetään tilastodiagrammi yleisimmistä ensisijaisista syistä ulkomaalaistaustaisten Suomeen muuttamiseen. Henkilökohtaisella tasolla syyt voivat olla kuitenkin moninaisempia ja useampi näistä vaihtoehdoista voi olla ihmiselle tärkeä.

Tässä yhteydessä ulkomaalaistaustaisella tarkoitetaan henkilöä, jonka molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla. Näin ollen "maahanmuuttajiin" kuuluu Suomessa syntyneitä ns. toisen polven maahanmuuttajia, Suomen kansalaisia ja lyhyen tai pitkän aikaa Suomessa asuneita.

Voimme siis todeta, että esimerkiksi "ulkomaalaiselle" ja "maahanmuuttajalle" ei ole yhtä oikeaa määritelmää, kun kyseessä on hyvin moninainen joukko erilaisia ihmisiä.

Lähde: Tilastokeskus 2014

Tulin 19-vuotiaana jalkapallon pelaajaksi Ouluun, minkä jälkeen opiskelin nuorisiohjaajaksi. Työni on minulle kaikki kaikessa. Pidän Suomesta ja siitä, että täällä saa itse päättää omasta tulevaisuudestaan.

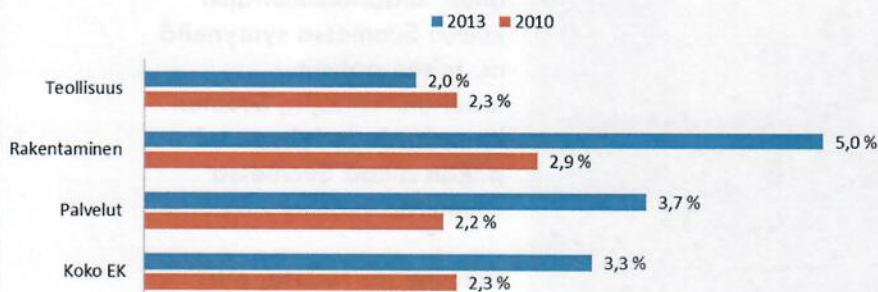
-Sabi

Työelämä kansainvälistyy koko ajan. Työntekijöiden määrä eri yrityksissä on ollut kasvussa useita vuosia.

Mikäli maahanmuutto loppuisi, Suomen työikäisten määrä vähenisi vuoteen 2030 mennessä 393 000 henkilöllä ja vuoteen 2050 mennessä 556 000 henkilöllä.

(Tilastokeskus 2012).

Ulkomaalaisten osuus Elinkeinoelämän keskusliiton jäsenyritysten henkilöstöstä

kaamos

Maahanmuuton syy:

Rakkaus

The reason for immigration:

Love

I came to Finland for the first time in 2013 to do an exchange semester in the little city Seinäjoki. Luckily, in Seinäjoki there was a bar. Many students and people from surrounding villages went there on Thursdays, Fridays and Saturdays. It seemed like the entire region came to the that bar.

She had this beautiful smile, shining eyes and blond hair. She lived in Helsinki and came to Kurikka for Father's day. We talked and I took her on her first date ever. I left Finland in December and we didn't know when we would meet again. She went to travel in Asia for a couple of months, I continued by studies. We stayed in contacted via Skype and Whatsapp, and both got eager to meet again.

She was tough enough to just book a ticket and come to the Netherlands. I followed the opposite direction a little later. And so it happened. We travelled to each other for more than a year. The travelling was expensive and heavy, and we were usually together for only four days. We needed more. Also, whenever I was there, I was completely depending on her. Whenever she was with me, she was completely depending on me. A solution was needed and it came. I requested my university to do my entire final year of my studies in Finland. If I could find an appropriate university and company to write my thesis for, then it was ok. And I did. We started to live together in Helsinki, in August 2015, and we still do. Our plan is to move to another country together. We both need it.

People sometimes tell me that we are an example for their relationship. Everything is possible, as long as really want something. If you really want something, you really go for it.

What started as a study exchange, has resulted in a life exchange. We share our lives and we will continue to do so. I am happy that I came to Finland.

- Daan

Tehtävä 1: Yhdenvertainen työelämä?

Tutustukaa avoimiin työpaikkoihin esimerkiksi internetissä tai sanomalehdissä.

Pohtikaa:

1. Minkälaisia edellytyksiä työntekijällä tulee olla?
2. Listatkaa ominaisuuksia, joita työnhakijoilta edellytetään.
3. Kuvittele, että olet juuri muuttanut toisesta maasta Suomeen. Mitä haasteita sinulla voi olla työpaikan löytämisessä?

Lähde: Ihmisoikeudet.net http://www.ihmisoikeudet.net/index.php?page=syrjinnan-kielto&next_page=4

Tehtävä 2: Ulkosuomalaiset

Etsi internetistä tietoa ulkosuomalaisista ja vastaa seuraaviin:

1. Missä ulkosuomalaisia asuu?
2. Kuinka paljon ulkosuomalaisia on maailmalla?
3. Tee lyhyt esitelmä ulkosuomalaisuuteen liittyvästä aiheesta
TAI
Kirjoita tarina ulkosuomalaisesta henkilöstä.

8. Pakolaisuus

Eniten pakolaisia ottavat maat kantokyvyn mukaan

Pakolaisia per asukas kohtainen BKT:n dollari

Maa	Pakolaisia per asukas kohtainen BKT:n dollari
PAKISTAN	511
ETIOPIA	396
KENIA	346
TSAD	341
ETELÄ-SUDAN	337
KONGO	258
UGANDA	252
JORDANIA	237
BANGLADESH	211
JEMEN	95

SUOMI 0,32

Pakolaisia vuosina 1939–1945

10 minuuttia aikaa pakata. Mitä otat mukaan?

” on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa väkitoiksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskuntaluokkaan kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta, oleskelee kotimaansa ulkopuolella ja on kykenemätön tai sellaisen pelon johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan; tai joka olematta minkään maan kansalainen oleskelee entisen pysyvän asuinmaansa ulkopuolella ja edellä mainittujen seikkojen tähden on kykenemätön tai sanotun pelon vuoksi haluton palaamaan sinne.”

Tässä julisteessa esitetään neljä pakolaisuuteen liittyvää teemaa.

Ensimmäiseksi esitetään pakolaisten määrä eri maiden bruttokansantuotteeseen suhteutettuna. Voidaan ajatella niin, että rikkaimmilla mailla olisi taloudellisesti paremmat mahdollisuudet ottaa pakolaisia. Todellisuudessa kuitenkin köyhät maat ottavat heitä vastaan enemmän suhteessa varallisuutensa.

Toisessa kuvassa nähdään suomalaislapsia sotapakolaisina Toisen maailmansodan aikaan.

Kolmanneksi on tarkoituksena herätellä ajatuksia siitä, millaista jättää kotinsa sodan keskellä.

Neljännessä kuvassa esitetään YK:n pakolaisuuden määritelmä.

Lähteet: UNHCR (2013), Wikipedia ja Pakolaisapu.

Tehtävä: Tarinoita pakolaisuudesta

Valitkaa toinen tarinoista "Äiti, lääkäri ja sillanrakentaja" tai "Thaimaan kautta Kuopioon turvaan" tai etsi internetistä joku muu tarina pakolaisuudesta.

1. Pohtikaa parin kanssa tai ryhmässä:

1. Miksi haastateltu henkilö lähti kotimaastaan?
2. Miksi ja millä perusteella hän tuli Suomeen?
3. Mitä hankaluuksia hän kohtasi matkallaan ja Suomessa?
4. Oliko hänen helppo löytää töitä? Mistä se johtui?
5. Mitä Suomessa asuvat ihmiset voivat tehdä, jotta kaikkien ihmisten olisi hyvä elää ja tehdä työtä Suomessa?
6. Mitä Suomeen muuttava henkilö voi tehdä, jotta hänen asettuminen Suomeen helpottuisi?

2. Kuvittele olevasi tarinan henkilö. Kirjoita entisessä kotimaassasi asuvalle ystävällesi tai perheenjäsenellesi kirje Suomesta.

(Tehtävät on sovellettu Toisella katsomalla: Maahanmuuttajista maahan muuttajiin - kirjasta)

Äiti, lääkäri ja sillanrakentaja

Vuoden 2012 pakolaisnainen on afganistanilaissyntyinen lääkäri ja viiden lapsen äiti Malalai Rahim. Seinäjoella asuva Rahim haluaa karistaa ennakkoluulot, kannustaa nuoret koulutuksen pariin ja auttaa kanssasisariaan, pakolaisnaisia.

Kuva: Suomen Pakolaisapu / Katri Aalto

"Kun minulle ehdotettiin asettumista ehdolle vuoden pakolaisnaiseksi, mietin sitä pitkään. Suurin syy suostumukseeni on halu lisätä tietoutta pakolaisuudesta. Suomessa monet eivät tiedä pakolaisista mitään, ja ennakkoluulot meitä kohtaan voivat olla suuria", Malalai Rahim, 46, pohtii valinnasta kuultuaan.

Rahim ei itse ole onnekseen kohdannut juuri rasismia, mutta hänen lapsillaan on koulussa ollut

välillä vaikeaa. Hänen poikansa oli seitsemännellä luokalla koulussa. Eräs toinen oppilas kiusasi häntä ja poika alkoi olla jo epätoivoinen. "Poikani

pyysi minulta ja isältään lupaa lyödä kiusaajaa, johon emme suostuneet, sillä eihän se ratkaisisi mitään", Rahim muistelee.

Tilannetta yritettiin ratkaista yhdessä rehtorin ja kiusaajan vanhempien kanssa, mutta mitään muutosta ei tullut. Lopulta Rahim pyysi rehtorilta lupaa puhua itse pojan kanssa.

"Tapasin pojan ja kerroin hänelle elämästämme, vaikeuksista ja sodasta Afganistanissa, pakolaisuudesta ja siitä, miksi olimme päätyneet Suomeen. Tapaamisen alussa poika oli hermostunut ja venkoili tuolissaan, mutta lopuksi hän istui jähmettyneenä paikallaan ja kuunteli lumoutuneena. Sen jälkeen hän ei enää kiusannut poikaani, ja heistä tuli hyvät kaverit."

Sillanrakentaja

Malalai Rahim näkee vuoden pakolaisnainen -palkinnon siltana kantasuomalaisien ja maahanmuuttajien välillä. Hän haluaa vähentää ennakkoluuloja ja kannustaa syrjäytymisvaarassa olevia nuoria opintojen pariin kiertämällä puhumassa esimerkiksi kouluissa ja tapahtumissa.

"Suomi on vielä suhteellisen tuore pakolaisten vastaanottajamaa, ehkä

siksi täällä on vielä niin paljon ihmisiä, jotka eivät tiedä tilanteestamme. Jokaisen pakolaisen takana on henkilökohtainen ongelma ja rankka tarina”, Rahim muistuttaa.

Rahim uskoo, että suurin syy pakolaisiin ja maahanmuuttajiin kohdistuvasta rasismista johtuu juuri tietämättömyydestä. Kuvitellaan, että Suomeen tullaan elämään veronmaksajien rahoilla – käsitys, jota Rahimkin on useaan kertaan joutunut kumoamaan. Vaikka alkua voi olla hankalaa ja yhteiskunnan tuki tarpeen, Rahim perheineen on hyvä esimerkki siitä, kuinka vaikeastakin taustasta tulevat ihmiset voivat integroitua hyvin Suomeen.

Seinäjoen keskussairaалassa työskentelevä Rahim kiittelee miestään Karimia tuesta opintojen loppuun saattamisessa. Pariskunta tapasi Neuvostoliitossa, jossa Rahim suoritti lääkärintutkinnon. Suomen kielen opiskelun ja lääketieteeseen liittyvien tenttien suorittamisen jälkeen Rahim sai lääkärin paperit myös Suomesta.

”Tiedän, että ulkomaalaisten on vaikea saada töitä Suomessa ja Euroopassa ylipäätään. Olen kiitollinen siitä, että Suomessa olen saanut kunnioitusta ja lääkäriopintoihin tukea yhteiskunnalta”, Rahim sanoo. Afgaaniyhteisö Suomessa ei puolestaan kannustanut Rahimia ponnistelemaan lääkäriksi. ”Minulle sanottiin vain, että istu kotona lasten kanssa, opiskelu on täällä niin vaikeaa. Mutta enpä jäänyt kotiin!”

”Kävin koulun pashtuksi, opiskelin venäjäksi, työskentelin dariksi ja nyt suomeksi”, Rahim luettelee elämänvaiheitaan naureskellen.

Auttava käsi aina ojennettuna

”Vuoden pakolaisnaisena uskon ja toivon, että voin päästä auttamaan ihmisiä. Se on minulle luontaista, ja olen

tehnyt sitä koko elämäni, sodankin aikana”, Rahim kertoo. Ennen pakenemistaan hän työskenteli lääkärinä Pohjois-Afganistanissa Pulikumbrissa. Ihmiset saattoivat tulla 20 tunnin matkan takaa aasilla tai hevosella tapaamaan lääkäriä Malalaita. Myös hänen kotinsa ovet olivat aina auki apua tarvitseville – jopa keskellä yötä.

Olot Afganistanin syrjäseuduilla olivat puistattavat. Rahim teki naisille kaavintoja maassa pölyn ja hiekan keskellä. Keskenmenoja oli niin paljon, että sairaalan lattia peitettiin vereen.

”Kun neljäs lapseni syntyi, potilaat tulivat koputtelemaan ovelelle hoidon toivossa. He odottivat kiltisti, että synnytys olisi ohi. Vielä tuntia ennen synnytystä otin potilaita vastaan, ja sama meno jatkui pian synnytyksen jälkeen”, Rahim kertoo.

Rahim haluaa auttaa kotimaansa naisia, jotka elävät edelleen sodan keskellä vaikeissa oloissa. Afganistanissa monet tytöt eivät pääse kouluun. Malalaikin kävi poikakoulun, muuten olisi opintie jäänyt kesken. ”Meitä oli poikakoulussa kolme tyttöä, kaikki upseerien lapsia. Aamupäivisin kävin lukiota, ja iltapäivisin opetin yläasteella kemiaa ja biologiaa”, Rahim kertoo ja kiittelee vanhempiansa sinnikkyyttä koulutuksen suhteen.

Lääkäriksi Rahim opiskeli Neuvostoliitossa, ja palasi valmistuttuaan Kabuliin töihin. Opiskeluaikana Rahim tapasi myös nykyisen miehensä Karimin, joka opiskeli maatalousinsinööriksi. Kerrytettyään kokemusta Rahim pääsi töihin Punaisen Ristin johtavaksi lääkäriksi Baglaniin, mutta joutui pakenemaan sodan alta takaisin Kabuliin. Talibanien tultua valtaan naisilta kiellettiin lääkärin ammatti, mutta Rahim jatkoi työskentelyä kielloista huolimatta.

kaamos

”Myöhemmin olin töissä Ruotsin ylläpitämällä klinikalla Logarissa. Kun lähdin töihin, puin burkan päälleni ihan niin kuin kaikki potilaanikin. Töissä olin tavallisissa vaatteissa ja taas illalla suojauduin talibanien sääntöjen mukaisesti”, Rahim kertoo.

Pakomatka

Rahimin perhe joutui pakenemaan kotimaansa sisällä useita kertoja. Logarista perheen matka jatkui Nimrosiin, jota talibanit niin ikään hallitsivat. Rahim meni jälleen töihin. Kun hänen työtoverinsa, sairaanhoitaja kivitettiin kuoliaaksi, sukulainen varoitti, että Malalai ja hänen miehensä ovat seuraavana talibanien listalla. Miestä vainottiin siksi, että hän antoi vaimonsa tehdä kiellettyä työtä.

Kuva: Suomen Pakolaisapu / Kaisa Väkiparta

Pakomatka kotimaan rajojen ulkopuolelle alkoi. Perhe pakeni rajajokea pitkin Iranin puolelle, jossa heille myönnettiin pakolaisstatus. Rahim haki töitä lääkärinä, mutta Iranin valtio ei antanut ulkomaalaisille lääkäreille toimilupaa. Lopulta hän sai töitä raja-alueen pakolaisleirin ainoana lääkärinä. Rahim kulki joka aamu lähikaupungista ambulanssin kyydissä leirille ja takaisin.

”Leirin olot olivat kauheat. Vettä ei ollut riittävästi, ja pakolaiset joutuivat tekemään itse kaiken talonrakennusteilistä lähtien”, muistelee Rahim. Kulkutaudit ja aliravitsemus olivat yleisiä ja lapsikuolleisuus korkea.

Asettuminen Hervantaan

Malalai Rahimin kuusihenkinen perhe saapui kiintiöpakolaisina Suomeen vuonna 2000. Perheen mukana tuli Malalain sisko ja kaksi veljeä. Heidät sijoitettiin Tampereen Hervantaan, jossa perheeseen syntyi viides lapsi. Rahim opiskeli ahkerasti suomea ja piti huolta omien lastensa lisäksi myös nuoremmista sisaruksistaan, jotka käytännössä asuivat Rahimeilla.

Nyt perhe asuu Seinäjoella Rahimin erikoistumisopintojen vuoksi. Hänestä tulee muutaman vuoden päästä gynekologi. Ennen sitä häntä odottaa työntäyteinen vuosi pakolaisnaisena.

”Me pakolaiset olemme hyvin kirjava joukko eri kansalaisuuksia, kulttuureja ja uskontoja. Minunlaisia korkeakoulutettuja on paljon, mutta Suomessa asuu myös lukutaidottomia pakolaisia. Nämä tekijät ja taustat tulisi ottaa huomioon kotouttamishjelmissä”, Rahim toteaa.

Rahim on erityisen huolissaan kehitysmaista tulevista, alhaisesti koulutetuista naisista. Heille pitäisi antaa erityiskoulutusta naisten asemasta, sairauksista ja lastenkasvatuksesta sekä tietysti luku- ja kirjoitusopetusta. Huomiota tulisi kiinnittää myös pakolaisiin, jotka ovat esimerkiksi sotatraumojensa vuoksi työkyvyttömiä.

Pysyvää paluuta Afganistaniin Malalai Rahim ei uskalla ajatella. "En halua lasteni kokevan sitä, mitä itse olen käynyt läpi. Sodan seurauksena poikani änkyttää", Rahim kertoo. Perhe on vieraillut kerran yhdessä Afganistanissa, mutta viime aikoina kärjistynyt tilanne ja talibanien valtaannousu voi tehdä

kotimaanmatkat jälleen mahdottomiksi. Afganistaniin palaaminen myös pelottaa. "Kukaan ei voi tietää, palaako sieltä takaisin."

Teksti: Kaisa Väkiparta

Kuva: Juana Palomaa / Kaisa Väkiparta

Thaimaan kautta Kuopioon turvaan

Lastenhoitaja Mi Mi Po Hti on vuoden pakolaisnainen 2013. Hän on saapunut Suomeen Burman metsissä piileskelyn ja thaimaalaisen pakolaisleirin kautta kolmetoista vuotta sitten.

Burmalainen Mi Mi Po Hti on vuoden 2013 pakolaisnainen. Kuva: Meeri Koutaniemi.

Myanmarin, entisen Burman pääkaupungissa Rangoonissa oli suuria opiskelijamielenosoituksia sotilashallintoa vastaan vuonna 1988. Noin 3000 mielenosoittajaa kuoli, ja armeijan joukot tekivät uuden vallankaappauksen. Mielenosoitukseen osallistunut Mi Mi Po Htin mies joutui pakenemaan monien muiden tavoin.

“En kuullut kuuteen vuoteen miehestäni mitään. En tiennyt, onko hän elossa vai kuollut”, Hti kertoo. Pariskunnan esikoinen oli isän paetessa kolmen kuukauden ikäinen. Äiti ja poika asuivat kuusi vuotta pienessä kaupungissa Rangoonin lähellä ja vain odottivat. Poika kasvoi ja alkoi kysellä isästään, eikä äidillä ollut muuta näytystä kuin valokuva. ”Olin surullinen, mutta lapsen edessä minun oli oltava vahva.”

“Rukoilin joka päivä mieheni puolesta, ja lopulta sain ystävän kautta tiedon, että hän on Thaimaan ja Burman rajalla.

Tapasimme vihdoin niin monen vuoden jälkeen”, Hti kertoo. Valokuvan perusteella poika muisti isänsä ulkonäöltä ja osasi juosta miesjoukossa isänsä syliin. Alkoi koko perheen maansisäinen pakolaisuus.

Luonnon armoilla metsässä

Viiden vuoden ajan perhe piileskeli metsässä raja-alueella noin kahdensadan muun pakolaisen kanssa. Välillä ryhmä hajaantui ja tuli taas yhteen. Historian opettaja toteutti kutsumustaan myös äärimmäisissä oloissa. Mukana metsäleireillä oli kymmeniä lapsia, joita Hti opetti.

“Metsässä oli pelottavaa. Oli pimeää, ja kuuntelimme bambumajastamme yön ääniä, villieläimiä ja rasahduksia. Elefanttilauman kuuleminen pelotti, tulevatko ne lähemmäs?” muistelee Mi Mi Po Hti.

Villieläinten lisäksi hallituksen joukot uhkasivat perhettä. Perhe joutui vaihtamaan viiden vuoden metsässä asumisen aikana paikkaa ainakin viisi kertaa.

“Vaihtaessamme paikkaa kävelimme päivän, välillä kaksi. Uudessa leirissä oli rakennettava bambukoti uudestaan. Bambujen käsittely sattui, kädet olivat haavoilla”, kertoo Hti. Perhe oli kuitenkin yhdessä, ja kasvoi. Kuopus syntyi metsässä.

Thaimaan kautta Kuopioon turvaan

Viiden vuoden metsäelämä oli rankkaa koko perheelle. Ruokaa oli vähän. Avustusjärjestön kautta he saivat vähän riisiä. Perhe keräsi bambua ja paistoi sitä. Isä ja poika saattoivat olla koko päivän kalassa saaliitta. Joskus ryhmä sai ammuttua villisian.

Pojat sairastelivat paljon, ja perhe päätti hakea turvaa rajan toiselta puolen. Thaimaassa mies pidätettiin papereiden puutteesta, ja muu perhe pääsi pakolaisleirille turvaan. Lopulta myös mies päästettiin leirille, ja perhe haki YK:n kiintiöpakolaisohjelman kautta Suomeen.

“Oli surullista lähteä pakolaiseksi niin kauas, emme me minnekään halunneet lähteä. Elämänmuutos tulisi olemaan valtava”, Hti kertoo. ”Emme tienneet Suomesta mitään. Meille näytettiin esitteitä muutamista maista. Yhdysvaltojen esitteessä houkuteltiin töihin. Suomen esitteessä luki *home sweet home*. Se jäi mieleemme. Siksi valitsimme Suomen.”

Suomen virkamiesten haastattelujen jälkeen perhe tuli valituksi Suomen vuosittaiseen pakolaiskiintiöön ja saapui vuoden leirillä oleskelun jälkeen Kuopioon joulukuussa 2000. Ensimmäiset burmalaisryhmät oli otettu Suomeen samana vuonna.

Kuopiossa oli kolmekymmentä astetta pakkasta, pimeää ja kylmää. “Meille ei kukaan ollut kertonut kylmyydestä, emme olleet koskaan kokeneet sellaista”, Hti muistelee. Ensijärkytys oli suuri, mutta se helpotti, kun Kuopiossa oli kaikki valmiiksi järjestetty. Vuosien vaikeuksien jälkeen perheellä oli vihdoin oma koti.

“Meidät vietiin omaan asuntoomme, jossa oli huonekalut valmiina ja jääkaapissa ruokaa. Seuraavana päivänä saimme lämpimiä vaatteita. Olin huojentunut, olimme turvassa uudessa kodissamme”, Hti kertoo ensihetkestään.

Apua uusille tulijoille

Ilmastoon on edelleen vaikea tottua, ja Mi Mi Po Hti neuvoo uusia burmalaistulokkaita kylmyyteen varautumisessa. Hän antaa neuvoja myös talousasioissa, auttaa työn tai opiskelupaikan etsinnässä ja kannustaa ihmisiä yrittämään elämässä eteenpäin. ”Valittaminen ei auta, on mentävä sinnikkäästi haasteiden yli”, Hti uskoo.

Rahattomina tulevat uudet pakolaiset hän vie kirpputoreille. “Ihmiset tarvitsevat uusia vaatteita ja tavaroita, mutteivät aina ymmärrä, ettei heillä heti Suomeen

tultuaan ole varaa ostaa merkkituotteita”, Hti kertoo.

Rasismi on lisääntynyt

Kolme miestä lähestyi Mi Mi Po Htita bussipysäkillä viime vuonna. He olivat kiinnittäneet huomionsa pitkään mustaan tukkaan. “Oletko ulkomaalainen? Oletko töissä?” miehet kysyivät. Hti kertoi työskentelevänsä päiväkodissa ja olevansa pakolainen. Miehet käskivät hänen palata takaisin sinne, mistä oli tullut.

“Minne minä voisin muka mennä? Mieheni ei edelleenkään saa palata Burmaan, ja muissa maissa olisimme niin ikään pakolaisia”, Hti miettii. Hän oli käskenyt miesten mennä keskustelemaan asiasta eduskuntaan, jossa päätökset pakolaisten vastaanottamisesta tehdään. Miehet olivat vaienneet ja lähteneet. Rasismin kohtaaminen ei ollut ensimmäinen: kolmisen vuotta aiemmin häntä oli syytetty kadulla suomalaisten työpaikkojen viemisestä.

Työssään lastenhoitajana Hti kokee myös olevansa erilainen. Pienet lapset ihmettelevät ensin hänen ihonväriään ja mustaa tukkaa, ja saattavat aluksi pelätä. Usein viikon sisään heistä on jo tullut ystäviä, koska Hti kohtelee lapsia kuin omiaan – antoipa yksi lapsista nukelleen nimen Mi Mi Po.

“Olen kertonut perheelleni kohtaamastani rasismista. Poikien on hyvä varautua siihen ja muistaa, että olemme saaneet Suomessa oikeuksia, mutta meillä on myös velvollisuuksia. Meidän on tärkeää maksaa veroja ja osallistua näin yhteiskunnan rakentamiseen”, Hti kertoo. Perheen elämää kuvaa hänen mielestään parhaiten sana yrittää. Heti Suomeen tultuaan Htin pariskunta hakeutui suomen kurssille, ja kielitaidon riitettyä töihin. Mies työskentelee postin jakelukeskuksessa.

Mi Mi Po Htin pojat ovat nyt 24- ja 16-vuotiaat. Vanhempi poika työskentelee painotalossa, nuorempi käy lukion ensimmäistä luokkaa. Pojat puhuvat sujuvaa burmaa, toisin kuin monet muut Suomessa asuvat burmalaisnuoret. Hti perusti miehensä kanssa Suomen burmalaisen yhdistyksen, jonka yhtenä

kaamos

toimintamuotona on tarjota kulttuurin ja kielen opetusta burmalaisille lapsille.

“Olemme huomanneet, että kulttuurimme alkaa kadota seuraavassa polvessa. Lapset eivät kunnioita vanhempiaan enää samalla tavalla, koska osaavat paremmin suomea ja siksi pärjäävät täällä joissain tilanteissa paremmin”, Hti kertoo kielenopetuksen taustoista. Hän toimii ryhmän opettajana, lapsia on noin 20.

Tuntematon tulevaisuus

Burman demokraattinen kehitys on mahdollistanut Htin paluun Burmaan. Hän kävi maassa ensi kertaa 18 vuoteen

tammikuussa tapaamassa sukulaisiaan, erityisesti 92-vuotiasta äitiään. Mukana olivat myös pojat.

“Olin koko kaksi viikkoa vain äidin kanssa, pidin hänestä huolta ja hoivasin”, Hti kertoo.

Konkreettisia paluusuunnitelmia ei ole, sillä tilanne ei vielä ole riittävän vakaa poliittisesti. “Ehkä eläkkeellä”, Hti tuumii.

Teksti: Kaisa Väkiparta

9. Syrjintä ja vaino historiassa

KANSANMURHAN VAHDEKSAN JAKOINEN ASTEIKKO

Copyright © Raahen koulu ja
Suomen Antisemitismivastainen Oppimateriaali Ry

LUOKITTELU
Ihmiset jaotellaan kahteen kansanryhmään, "mie" ja "nuo toiset", etnisen taustan, rodun, uskonnon tai kansallisuuden mukaan.
(Esim. saksalaiset ja juutalaiset, Ruandassa hutut ja tutsit)

NIMET JA SYMBOLIT
Vastakkainasettelua korostetaan mielikuvaa vahvistavilla nimillä tai symboleilla. Kansanryhmien jäsenten välistä erottelua korostetaan esim. väreillä ja vaatetuksella.

IHMISARVON RIISTAMINEN
Toisen kansanryhmän jäsenten ihmisarvo kiistetään. Heidät rinnastetaan eläimiin, tuholaisiin, syöpalaisiin tai tauteihin (esim. "tutsitorakat").

SUUNNITTELU JA JÄRJESTELYT
Laaditaan suunnitelmia kansanmurhan toteuttamiseksi. Kansanmurhan (Suomen rikoslainssa joukkotuhonta) järjestää yleensä valtio, mutta se peittelee vastuutaan käyttämällä toteutuksessa puolivaltioita joulukoja.

POLARISAATIO
Kansanryhmien vastakkainasettelua kärjistetään eri tavoin. Levitetään vihapuheita ja propagandas radio- ja TV-lähetyksissä sekä säädetään lakeja, joilla rajoitetaan ryhmien välistä vuorovaikutusta (esim. kieltamalla seka-avioliitot).

KANSANMURHAN VALMISTELU
Erotellaan uhrin väestöstä etnisen tai uskonnollisen identiteetin perusteella. Heidä laaditaan tappolistoja, ja heidän omaisuuttaan nistetään.

TUHOAMINEN
Joukkomurhaa nimitetään lainsäädännössä joukkotuhonnaksi ja kansanmurhaksi. Murhaajat haluavat hävittää kansanryhmän, koska he uskovat, että heidän uhrinsa ovat epäihmisiä.

RIKOKSEN KIELTÄMINEN
Murhaajat kieltävät tehneensä rikosta ja vierittävät usein syyn uhriensa vastuulle, hävittävät todisteita ja unkailevat todistajia.

"Tämä on yksi vaiheista kansanmurhan valmistelussa. Toisinaan ihmisarvoa kiistetään, mutta toisinaan ihmisarvoa ei kiistetä, vaan tulla kuvottui kansanmurhan rikokseen." (Hollanti, 1948)

RISISMI **KANSANMURHA**

Tässä julisteessa kuvataan vihanlietsonnan vaiheita, jotka ovat eri maiden ja kulttuurien historiassa johtaneet miljoonien ihmisten kuolemaan.

Mm. Saksassa ja Itävallassa kansallissosialismin ja Hitlerin ihannointi tai holokaustin julkinen kieltäminen on laitonta.

Silti vihaa ja suvaitsemattomuutta levittävät ääriaatteet, kuten uusnatsismi, saavat kannatusta Suomessakin.

Suomessa sananvapautta ei ole rajoitettu tällaisilla laeilla. Suomessakin on silti laitonta esimerkiksi kiihottaa kansanryhmää vastaan.

Monet maahanmuuttajavihamieliset puolueet ovat ottaneet "islam-kysymyksen" tärkeimmäksi asiakseen. Islamin leviäminen esitetään suurena vaarana, joka uhkaa "perinteisiä" arvoja. Tämä oli myös taustalla myös Norjan kesän 2011 joukkomurhassa.

Lähde: Anne Frank House, Rauhankasvatusinstituutti ja Helsingin yliopisto. Vihko 1, Vuosisatojen vaino, Rasismin ja antisemitismin vastainen oppimateriaali yläkouluille ja toiselle asteelle

kaamos

"Als die Nazis die Kommunisten holten,
habe ich geschwiegen,
ich war ja kein Kommunist.

Als sie die Sozialdemokraten einsperrten,
habe ich geschwiegen,
ich war ja kein Sozialdemokrat.

Als sie die Gewerkschafter holten,
habe ich geschwiegen,
ich war ja kein Gewerkschafter.

Als sie mich holten,
gab es keinen mehr,
der protestieren konnte."

Martin Niemöller (1946–1955)

"Ensin natsit tulivat
hakemaan
kommunistit, enkä
puhunut mitään koska
en ollut kommunisti.

Sitten ne vangitsivat
sosiaalidemokraatit,
enkä puhunut mitään
koska en ollut
sosiaalidemokraatti.

Sitten ne tulivat
hakemaan
ammattiyhdistys-
aktiivit, enkä puhunut
mitään koska en
kuulunut
ammattiliittoon.

Sitten ne tulivat
hakemaan minut, eikä
silloin enää ollut
ketään joka olisi
puhunut puolestani."

Martin Niemöller tuli vuonna 1913 Saksan merivoimien upseeriksi ja osallistui kymmenien alusten upottamiseen Ensimmäisessä maailmansodassa. Sodan lopulla hän päätti ryhtyä papiksi.

Hänestä tuli evankelinen teologi ja Saksan evankelisen kirkon vaikutusvaltaisimpia johtajia. Hän muuttui kansallissosialistien kannattajasta kansallissosialisteja vastustavan Tunnustuskirkon perustajaksi ja joutui keskitysleirille vuosiksi 1937–1945. Toisen maailmansodan jälkeen hän toimi ekumeenisessa liikkeessä ja rauhanliikkeessä ja puhui ydinaseriisunnan puolesta. Vuonna 1961 hän nousi Kirkkojen maailmanneuvoston johtoon.

Niemöllerin kirjoittamaksi on jäänyt maailmanhistoriaan runo ”Ensin ne tulivat...”, jonka tarkkaa muotoa ei tiedetä, koska runon järjestys ja sisältö on muuttunut useaan kertaan.

Lähde: Wikipedia ja Wiesbaden. 2016. Kurt Buchholz, Journalist und Redakteur des Wiesbadener Tagblatts. www.wiesbaden.de/kultur/stadtgeschichte/persoenlichkeiten/martin-niemoeller.php

kaamos

Seuraavat tehtävät on otettu teoksesta Vihko 1. Vuosisatojen vaino. Rasismin ja antisemitismin vastainen oppimateriaali yläkouluille ja toiselle asteelle.

Anne Frank House, Rauhankasvatusinstituutti ja Helsingin yliopisto:

"Tämä oppimateriaali haastaa pohtimaan identiteettejä ja ennakkoluuloja. Kun työskentelet oppimateriaalin parissa, opit enemmän syrjinnän ja antisemitismin ilmenemismuodoista. Toivottavasti saat sitä kautta uusia ideoita siitä, kuinka ennakkoluuloja ja rasismia voi ehkäistä."

Tehtävä 1: Juoksukilpailu

1. Juoksukilpailu

Katso yllä olevaa kuvaa. Kuka mielestäsi voitti juoksun? Helsingin juutalaisen yhteisön urheiluseura Makkabia edustanut Abraham Tokazier (etummaisena) voitti 100 metrin kilpailun Olympiastadionilla vuonna 1938. Tuomarit kuitenkin pudottivat hänet neljänneksi. Mistä luulet tämän johtuneen?

2. Mikä on todellinen syy?

Selvittäkää eri lähteitä hyödyntäen miksi nykytutkimus ei enää usko että laiskuus, työttömyys tai vaikka rikollisuus voisivat olla jonkun väestöryhmän "rodullisia" ominaisuuksia? Mitkä ovat todellisia syitä siihen että tietyllä väestöryhmällä saattaa olla valtaväestöä alempi koulutustaso?

3. Vainot Neuvostoliitossa

a. Ottakaa nettilähteiden avulla selvää mitä muita vähemmistöryhmiä inkeriläisten lisäksi Neuvostoliitossa vainottiin 1930-luvulla.

b. Mikä selittää Neuvostoliiton johtajan Josif Stalinin toteuttamia vainoja?

1. Pyrkimys saada lisää valtaa
2. Ilkeä luonne
3. Halu hallita kansaa pelon kautta
4. Toive saada vainottujen omaisuus itselleen

kaamos

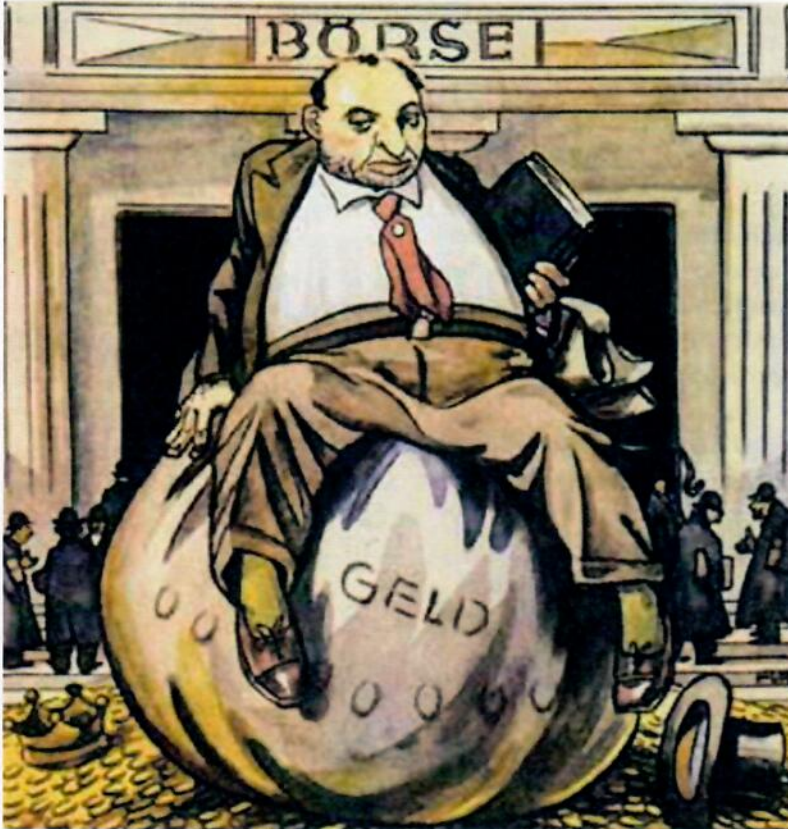
Tehtävä 2: Diaspora

Juutalaisten sanotaan elävän diasporassa. Diaspora merkitsee pakkomuuttoa, jossa jokin uskonnollinen tai kansallinen ryhmä joutuu muuttamaan uudelle asuin-alueelle. Ryhmä säilyttää oman identiteettinsä, vaikka eläkin eristyksessä alkuperäisestä kulttuuristaan.

a) Tunnetko juutalaisten lisäksi muita ihmisryhmiä, joiden voidaan sanoa elävän diasporassa?

b) Ei ole olemassa mitään luotettavaa tilastoa siitä, kuinka paljon esim. muslimeja, juutalaisia ja hinduja elää Suomessa. Minkä uskot olevan syynä siihen, että Suomen viranomaiset eivät rekisteröi uskonnollisia vakaumuksia? Keskustelkaa asiasta.

Tehtävä 3: Ennakkoluulot

Kuva on natsi-Saksan aikaisesta lastenkirjasta vuodelta 1938 ja siinä juutalaiset kuvataan epärehellisiksi, ahneiksi riistäjiksi. Säkissä lukeva sana "Geld" tarkoittaa rahaa.

Antisemitistisessä propagandassa juutalaisilla on usein epämiellyttävä tai uhkaava ulkonäkö.

- Kerro, mitä ylläolevassa kuvassa näkyy. Mitä juutalaisvastaisia ennakkoluuloja kuvasta löytyy?
- Selitä aukeaman tekstin avulla, miten nämä juutalaisvastaiset ennakkoluulot ovat voineet syntyä.
- Saavatko lapset mielestäsi vaikutteita yllä olevan kaltaisista propagandakuvista? Perustele vastauksesi.

kaamos

Tehtävä 4: Schindlerin lista

Steven Spielbergin elokuva "Schindlerin lista" kertoo tarinan saksalaisesta liikemiehestä Oskar Schindleristä. Schindler esti hänelle työskennelleen 1200 juutalaisen orjatyöläisen joutumisen murhatuiksi tuhoamisleireillä.

Elokuvan amerikkalainen ohjaaja Steven Spielberg on itse juutalainen ja kertoo nuoruudestaan haastattelussa. "Eräät lapset nimittivät minua ja perhettäni 'törkyisiksi juutalaisiksi'. Nyt ymmärrän, miksi ihmiset voivat kääntyä toista vastaan. He eivät yksinkertaisesti tunne häntä eivätkä tiedä, mitä hänen päässään liikkuu."

- a. Mistä syistä luulet Oskar Schindlerin päätyneen pelastamaan juutalaisia? Millaisia ominaisuuksia yhdistäisit ihmiseen joka pelastaa muita vaikeissakin olosuhteissa?
- b. Oletko samaa mieltä Spielbergin lausunnon kanssa? Perustele kannanottosi.

Tehtävä 5: Ryhmäpaine

Keksi parin kanssa esimerkki tilanteesta, jossa olet joutunut ryhmäpaineen alaiseksi?

Mitä tilanteissa tapahtui?

Olitteko tyytyväisiä toimintaanne?

Kirjoittakaa tilanteenne lapulle. Opettaja kerää laput ja jakaa ne pulpeteille ympäri luokkaa. Lue muiden tilanteita ja asetu seisomaan jonkun toisen lapun taakse, jos olet kokenut itsekin saman tilanteen.

Tehtävä 6: Nuoret ääriryhmät

Minkä luulet olevan syynä siihen että nuoret ihmiset liittyvät uusnatseihin tai muihin ääriryhmiin?

1. He eivät tunne tarpeeksi kansanmurhien historiaa
2. He haluavat olla mieluummin ryhmässä kuin yksin
3. Heillä on ollut vaikeuksia omassa elämässään
4. Jokin muu syy

Vaihtoehdot edustavat huoneen nurkkia. Mene mielipiteesi mukaiseen nurkkaan. Muutama kustakin nurkasta esittää perustelut valinnalleen, jotka kuultuaan kaikki saavat vielä vaihtaa nurkkaa.

kaamos

10. Rasismi

SUOMALAISTA TASAPUOLISUUTTA:

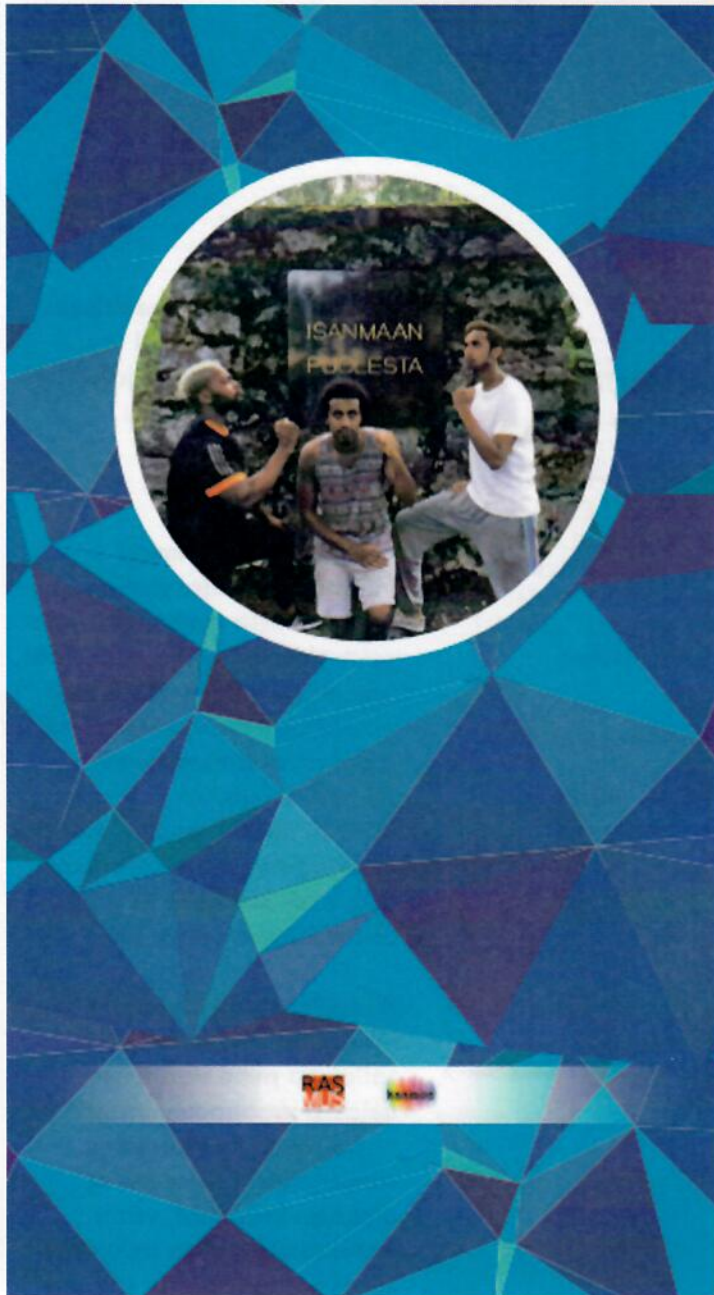

Piirros viittaa konkreettiseen keskusteluun, joka oli käynnissä piirroksen julkaisun aikaan ja on yhä mm. sosiaalisen median keskusteluissa.

On pidetty ongelmina maahanmuuttajaryhmien pukeutumista (naisten huiveja esimerkiksi), tapoja, kulttuuria, uskontoa ja ääritapauksissa oikeastaan ihan kaikkea, mitä maahanmuuttajat tekevät. Esimerkiksi näillä "vääränlaisilla" asuilla, tavoilla jne. on perusteltu ikään kuin sitä, että Suomeen ei pitäisi ottaa maahanmuuttajia.

Pilapiirros yrittää saada lukijan hoksaamaan, että tällainen puhe vaatii itse asiassa maahanmuuttajien vapauksien ja oikeuksien rajoittamista. Kyse siis ei olekaan kritiikistä, vaan yrityksestä alistaa ja syrjiä. Aihepiiri on laaja ja sillä on monia lonkerointeja, mutta piirros on vain ohut sivallus, jolla on tarkoitus saada ihmiset huomaamaan tietynlaisen puhettavan kohtuuttomuus ja moraalinen alamittaisuus.

Ville Ranta, pilapiirtäjä

Tässä julisteessa esitetään sosiaalisessa mediassa julkaistu kuva kolmesta suomalaisesta nuoresta poseeraamassa veteraanien muistomerkillä.

Kuva aiheutti eräänlaisen kohun ja se sai paljon negatiivista palautetta ja vihapuhetta.

KAAMOS-näyttelyyn kuva on valittu on, koska sillä halutaan korostaa itsemäärittelyoikeuden tärkeyttä tämän päivän vihamielisessä asenneilmapiirissä mikä on vallannut erityisesti sosiaalista mediaa.

Kuvassa Prinssi Jusuf, Seksikäs suklaa ja Doslada

kaamos

Tämä juliste kertoo henkilökohtaisen kokemuksen rasismista julkisessa kulkuvälineessä.

Nuori nainen jakoi kokemuksensa Facebook-seinällään ja julkaisu sai monta jakoa, kommenttia ja tykkäystä. Hän kertoo julkaisussaan kokemuksestaan, johon kukaan julkisessa tilassa paikalla ollut ei reagoinut kuin vasta tilanteen jälkeen.

Juliste haastaa katsojaa miettimään mitä kukin itse voisi tehdä rasismien ehkäisemiseksi.

Lähde: Daniel Susheela, Facebook.

Tehtävä: Etuoikeuspisteitys tai -kävely

Oppilaille jaetaan identiteetikortit. Voit tehdä kortteja lisää myös itse.

Mikko Virtanen ikä 10 äidinkieli suomi uskonto luterilainen syntynyt Suomessa äidinkieli suomi alakoulu perhe 2 siskoa, äiti ja isä töissä	Muhammad Kalil ikä 17 äidinkieli kurdi uskonto islam suomeen tulovuosi 2012 suomen kielen taito tyydyttävä koulutustaso peruskoulu perhe 3 veljeä, äiti ja isä, isä on töissä, äiti kotona, eikä osaa suomea
Kätlin Aavik ikä 20 äidinkieli viro uskonto - suomeen tulovuosi 2000 suomen kielen taito erinomainen koulutustaso ammattitutkinto Virossa työtilanne määräaikainen työ vaatekaupassa perhe lapseton	Alexandra Puotila ikä 36 äidinkieli venäjä uskonto ortodoksi suomeen tulovuosi 2009 suomen kielen taito hyvä koulutustaso korkeakoulututkinto Venäjällä työtilanne työtön perhe 2 lasta, yksinhuoltaja
Jaska Kerälä ikä 35 äidinkieli suomalainen viittomakieli ja suomi kuuleva syntynyt Suomessa koulutustaso korkeakoulututkinto työtilanne talonrakentaja	Betina Fernades ikä 29 Kuuro Suomeen tulovuosi 2010 äidinkieli kirjoitettu portugalilainen kieli ja brasilialainen viittomakieli suomalaisen viittomakielen taito erinomainen suomen kielen taito hyvä syntynyt Brasiliassa koulutustaso korkeakoulututkinto

Kuvittele olevasi kortin henkilö. Saat pisteen tai pääset kävelemään eteenpäin, jos väite pitää kohdallasi paikkansa.

1. Pyhäpäiväsi on aina merkattu punaisella värillä kalenteriin.
2. Mahdollisuutesi saada töitä eivät ole huonommat nimesi takia.
3. Äidinkieltäsi arvostetaan yhteiskunnassasi.
4. Uskontoasi arvostetaan yhteiskunnassasi.
5. Et pelkää sitä, että poliisi pysäyttäisi sinut.
6. Voit ostaa laastaria, joka on samanväristä kuin ihosi.
7. Ihmiset eivät juuri koskaan vilkuile sinua epäluuloisesti kadulla.
8. Kukaan ei ole kysynyt sinulta, mistä sinä oikeasti olet kotoisin.
9. Asut asuinalueella, jossa on pieni työttömyysprosentti.
10. Sinun on helppo löytää yhteiskunnallista tietoa äidinkielelläsi.
11. Sinulla on EU-passi.
12. Kotisi lähellä on nuorisotalo, jossa työntekijät puhuvat äidinkieltäsi.
13. Voit asioida viranomaisten luona ilman tulkkia.
14. Joka päivä voit lukea sanomalehdistä menestyneistä ihmisistä, joilla on sama etninen tausta kuin sinulla.
15. Jos vierailisit eduskunnassa ihmiset voisivat helposti uskoa, että olet kansanedustaja.
16. Vanhempasi ja opettajasi saavat sinut tuntemaan, että sinusta voi tulla mitä tahansa.

"Etuoikeuskävelyn on tarkoitus havainnollistaa, miten normit ja etuoikeudet liittyvät toisiinsa.

Jos teitte kävelyn, pura kävely osallistujien kesken siten, että osallistujat ovat vielä kävelyn lopputuloksen asemissaan. Aloita ensin ääripäistä eli haastattele ensin pari pisimmälle ehtinyttä ja pari viimeiseksi jäänyttä. Pyydä osallistujia kertomaan, mitkä heidän identiteettinsä oli ja kysy: Minkälaisia esteitä tuli? Toistuiko joku asia, minkä vuoksi ei päässyt eteenpäin? Miltä tilanne tuntui? Koko ryhmän kanssa voitte keskustella, olivatko jotkut väitteistä olennaisempia etenemisen kannalta kuin toiset? *Mitkä?*"

Tehtävä on muokattu Älä olet -oppaan materiaalista.

Julkaisun osoite: <http://normit.fi/wp-content/uploads/2013/06/AlaOletaNormitnurin.pdf>

Lähteitä

Anne Frank House, Rauhankasvatusinstituutti ja Helsingin yliopisto. 2016. Vihko 1, Vuosisatojen vaino, Rasismien ja antisemitismien vastainen oppimateriaali yläkouluille ja toiselle asteelle

EK:n henkilöstö- ja koulutustiedustelu. 2009. Ulkomaalaisten osuus EK:n jäsenyritysten henkilöstöstä lokakuussa 2009.
http://ek2010.multiedition.fi/ek/fi/ajankohtaista/uutiset/liitteet/2010/Ulkomaalaisten_osuus_EKn_jasenyritysten_henkilostosta.pdf

EK:n henkilöstö- ja koulutustiedustelu. 2013. Ulkomaalaisten osuus EK:n jäsenyritysten henkilöstöstä syksyllä 2013, %. <http://ek.fi/wp-content/uploads/Ulkomaalaisten-osuus-EKn-jasenyritysten-henkilost-syksy11-2013-.pdf>

Hanna Sutela, Liisa Larja. 2015. Tilastokeskus.
Yli puolet Suomen ulkomaalaistaustaisista muuttanut maahan perhesyistä

Kaupunki yhteisönä ry. 2016.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. 2010. Selvitys Suomessa äidinkielen rekisteröityjen kielten sanakirjoista.
http://www.kotus.fi/files/1783/mamu_sanakirjoja_2010_oph.pdf

Kotouttaminen.fi. 2014. Maahanmuutto kasvaa ja monipuolistuu.
http://www.kotouttaminen.fi/kotouttaminen/kotouttaminen/kotouttamistyon_tautaa/mahanmuutto_kasvaa_ja_monipuolistuu

Marjo Räsänen. 2015. Visuaalisen kulttuurin monilukukirja

Pakolaisapu. 2016.

Pirkanmaan paahtimo. 2016.

Sotalapsiliitto. 2014. Sotalapsiliiton esittely. <http://www.sotalapset.fi/>

Suomen uskontodialogiverkosto. 2016.

Suomen viittomakielten kielipoliittinen ohjelma. 2010.
<http://www.kotus.fi/index.phtml?s=3834>

Timo Nikander. 2014. Tilastokeskus.

Tilastokeskus. 2014. Yöpymiset vähenivät Suomen majoitusliikkeissä 3,3 prosenttia heinäkuussa. http://tilastokeskus.fi/til/matk/2014/07/matk_2014_07_2014-09-18_tie_001_fi.html?ad=notify

Tilastokeskus. 2012. Väestöennuste 2012-2060.
http://www.stat.fi/til/vaenn/2012/vaenn_2012_2012-09-28_fi.pdf

kaamos

Tilastokeskus. 2014. Suomalaisten matkailu.

http://www.stat.fi/til/smat/2014/13/smat_2014_13_2014-06-05_fi.pdf

Topelius Z. 1899. Lukukirja alimmaisille oppilaitoksille Suomessa. Jakso 2, Maamme kirja.

Turku.fi. 2007. Suomen perinteiset vähemmistöt.

<http://www.turku.fi/Public/default.aspx?nodeid=12914&culture=fi-FI&contentlan=1>

Ulkosuomalaisparlamentti. 2014. Hallituksen ulkosuomalaispoliittinen ohjelma vuosiksi 2012-2016. <http://www.usp.fi/ajanko/index2.php?sivu=380>

UNHCR. 2013. Global Trends. <http://www.unhcr.org/5399a14f9.html>

Wiesbaden. 2016. Kurt Buchholz, Journalist und Redakteur des Wiesbadener Tagblatts. www.wiesbaden.de/kultur/stadtgeschichte/persoenlichkeiten/martin-niemoeller.php

Wikipedia. 2016.

**Kansainvälinen ja moninainen Suomi
-oppimateriaali**

**yläkouluille ja
toiselle asteelle**

Rasimin ja muukalaispelon vastainen yhdistys ry

**Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö**